

Uuden varhaiskasvatuslain uutisointi
Helsingin Sanomissa
Heidi Järvenpää

Varhaiskasvatustieteen kandidaatintutkielma
Kevät 2015
Kasvatustieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Järvenpää, Heidi. 2015. Uuden varhaiskasvatuslain uutisointi Helsingin Sanomissa. Varhaiskasvatustieteen kandidaatintutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. 52 sivua + liitteet.

Tutkittava ilmiö oli uuden varhaiskasvatuslain uutisointi Helsingin Sanomissa. Tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää, millaista uuden varhaiskasvatuslain uutisointi on ollut. Tähän kysymykseen etsin vastauksia Galtungin ja Rugen uutiskriteereiden sekä Goffmanin kehysanalyysin avulla löydettyjen konaisuuksien kautta. Tutkimus oli ajankohtainen, sillä uuden lain valmistelu oli tutkimuksen toteutuksen hetkellä eduskunnassa lausuntokierroksella.

Tutkimusmetodiksi valitsin kehysanalyysin, jonka yhteiskunnallinen puoli oli linjassa tutkimuksen teeman kanssa, sillä päivähoitolain uudistamisella on vahva yhteiskunnallinen konteksti. Aineistoni oli 30 uutisen kokoelma, jonka keräsin Helsingin Sanomien verkkosivuilta hakusanan avulla. Tutkimukseni yleinen teema oli päivähoitolain uudistaminen, jota tutkin Helsingin Sanomien tavalla kehystää tätä teemaa. Tutkimustuloksina esittelen viisi kehystä, jotka kuvaavat Helsingin Sanomien uutisointia uuden varhaiskasvatuslain valmistelusta. Nämä kehykset olivat politiikan, lain sisällön, negatiivisuuden, ajallisuuden ja lapsen oikeuden kehykset. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että uutisointi oli keskittynyt politiikkaan ja negatiiviseen ilmapiiriin, vaikka lain sisältö ja ajallinen kehys olivat myös uutisoinnin kantavia teemoja. Lapsen oikeuden kehys esiintyi vähiten uutisten joukossa ja erittäin harvoin aineistoni uusimmissa uutisissa. Tästä johtuen voidaan kyseenalaistaa; tehtiinkö lakiuudistusta lasten vai aikuisten ehdoilla?

Avainsanat: päivähoitolaki, varhaiskasvatuslaki, uutisointi, kehysanalyysi

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	PÄIVÄHOITO, VARHAISKASVATUS JA LAKI	6
2.1	Päivähoito	6
2.2	Varhaiskasvatus	7
2.3	Päivähoitolaki.....	9
2.4	Uusi varhaiskasvatustilaki.....	13
3	MEDIA	17
3.1	Mikä on media?.....	17
3.2	Painettu media.....	19
3.3	Helsingin Sanomat.....	20
4	UUTINEN	21
4.1	Mikä on uutinen?	21
4.2	Uutisen luonne	22
4.3	Uutiskriteerit.....	23
5	TUTKIMUSKYSYMYKSET	26
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	27
6.1	Tutkimuskohde ja lähestymistapa.....	27
6.2	Aineiston keruu.....	28
6.3	Kehysanalyysi.....	29
6.4	Aineiston analyysi	31
6.5	Luotettavuus.....	33
7	TULOKSET	35
7.1	Uutiskriteereiden esiintyminen	35
7.2	Uutisoinnin kehykset	37

7.2.1	Politiikan kehys.....	37
7.2.2	Lain sisällön kehys	39
7.2.3	Negatiivisuuden kehys	40
7.2.4	Ajallinen kehys.....	42
7.2.5	Lapsen oikeuden kehys	43
8	POHDINTA.....	44
	LÄHTEET	48
	LIITTEET.....	53

1 JOHDANTO

Kandidaatintutkielmani aiheena on uuden varhaiskasvatuslain uutisointi Helsingin Sanomissa, mitä lähestyn Goffmanin kehysanalyysin avulla. Suomalainen päivähoitojärjestelmä, johon varhaiskasvatus kuuluu, pohjautuu vuoden 1973 lakiin lasten päivähoitolaista. Yhteiskunnassamme on tapahtunut suuria muutoksia 70-luvulta lähtien, mutta päivähoitolaki on säilynyt ennallaan. Lapsuuden suurin instituutio on päiväkotihoido, jonka toimintaa voimassa oleva päivähoitolaki määrää. Eduskunnassa on tehty valmistelevaa työtä uuden varhaiskasvatuslain eteen joulukuusta 2011, mutta työ on ollut takkuilevaa ja herättänyt paljon tunteita niin kansanedustajissa, päiväkodin henkilökunnassa kuin lasten vanhemmissa. Hallitus teki esityksen uudesta varhaiskasvatuslaista joulukuussa 2014 ja tutkimuksen teon hetkellä tämä ehdotus on lausuntokierroksella. Tavoitteena on saada uusi laki voimaan elokuussa 2015, mutta mitä todennäköisimmin tämä takaraja tulee venymään.

Tutkimukseni aiheena on selvittää, millaista uuden varhaiskasvatuslain uutisointi on ollut Suomen valtamedioihin kuuluvassa Helsingin Sanomissa. Aineistoni on kokoelma Helsingin Sanomien uutisia, joita analysoin kehysanalyysin avulla sekä tutkin Galtungin ja Rugen uutiskriteereiden esiintymistä. Aiempaa tutkimusta päivähoitolaista ei juuri ole tehty, mutta kehysanalyysia on käytetty metodina useassa tutkimuksessa. Anna-Maija Puroilan (2002) väitöskirja *"Kohtaamisia päiväkotiarjessa: näkemyksiä varhaiskasvatustyöhön"* sekä Karina Horstin (2005) *"Vierauden rajat: monikulttuurisuus ja turoapaikanhakijat journalismissa"* ovat toimineet tutkimukseni ohjenuorina. Niin ikään Outi Patrikaisen (2014) *"Lapsi ja lapsuus Lastentarha-lehdessä"* pro gradu -tutkielma on ohjannut minua eteenpäin oman tutkimukseni kanssa.

Päivähoitolain uudistamiseen liittyvä yhteiskunnallinen konteksti toimii tutkimukseni kantavana teemana, jota lähestyn kehysanalyysin muodossa. Tutkimuksen pohja on kasvatustieteellisessä näkemyksessä, sillä tavoitteena on tuottaa tietoa juuri päivähoitolain uudistamiseen liittyvistä kehyksistä, mutta tutkimuksessani on vahva journalistinen piirre uutisoinnin myötä.

2 PÄIVÄHOITO, VARHAISKASVATUS JA LAKI

2.1 Päivähoito

Päivähoidolla tarkoitetaan päivähoitojärjestelmää ja niitä palveluita, jotka kuuluvat tämän järjestelmän piiriin. Päivähoitojärjestelmä tarkoittaa alle kouluikäisten lasten päivähoitopalveluita ja näitä palveluita täydentävien erilaisten tukimuotojen kokonaisuutta. Päivähoito nähdään ennen kaikkea hallinnollisena käsitteenä palvelujärjestelmän tarpeista, jolloin asiakkaana ovat lasten vanhemmat. (Petäjaniemi & Pokki 2010.) Suomalainen päivähoito pohjautuu vuonna 1973 säädettyyn lakiin lasten päivähoidosta, mitä käsittelen kappaleessa 2.3.

Suomalaista päivähoitojärjestelmää kuvataan educare-mallilla, johon kuuluvat termit kasvatus (*education*) ja hoito (*care*). Tässä mallissa kasvatus ja hoito sulautuvat luonnollisesti ja tarkoituksenmukaisesti toisiinsa. (Tarr 2007.) Välimäen ja Rauhalan (2000) mukaan tätä määritelmää käytetään erityisesti kansainvälisessä päivähoitokeskustelussa kuvaamaan suomalaista ja pohjoismaalaista mallia yhdistämään kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuutta. Educare-mallissa hoitoon yhdistyy tiiviisti opetuksellisia piirteitä ja opetukseen puolestaan hoivan elementtejä. Suomalaiseen educare-ajatteluun liittyvät vahvasti vanhempien työssäkäynti ja tästä johtuva lasten tarve kokopäiväiseen hoitopaikkaan. (Välimäki & Rauhala 2000.) Tämä ajatus linkittyy Petäjaniemen ja Pokin näkemykseen päivähoidosta palvelujärjestelmänä, jossa asiakkaana ovat ennen kaikkea lasten vanhemmat. Niin ikään Karila (2008) on todennut, että päivähoito nähdään edelleen vahvasti hoidon palveluna kuin lapsen yksilöllistä oppimista tukevana muotona.

Suomalaiseen päivähoitojärjestelmään kuuluvat kaikki ne tahot, jotka tuottavat päivähoidon palveluita. Petäjaniemi ja Pokki (2010) ovat selvityksessään listanneet seuraavat palvelut osana nykyjärjestelmää: päiväkotihoito, kotona tapahtuva perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito, vuorohoito, kuntien avoimet ja kevyet varhaiskasvatuspalvelut (esimerkiksi avoin päiväkotitoiminta), kolmas sektori, seurakunnat, erityispäivähoito, esiopetus, aamu- ja

iltapäivätoiminta, yksityisen hoidontuki sekä kotihoidontuki. Yleisin näistä on päiväkotihoito, jota on tarjolla julkisena, yksityisenä ja ostopalveluna. Ryhmä on päiväkodin toiminnallinen rakenne, vaikka päivähoitolaissa ei ole ryhmän käsitettä määritelty. Päiväkodit ovat useimmiten kooltaan 50–150 lapsen yksiköitä, mutta Suomesta löytyy niin pienempiä kuin suurempiakin päiväkoteja. Hoito- ja kasvatustehtävissä työskentelee lastentarhanopettajia, erityislastentarhanopettajia ja lastenhoitajia, joiden koulutustaustat vaihtelevat yliopistotutkinnosta ammattikouluun. (Petäjäniemi & Pokki 2010.) Moniammatillisuus on nähty ratkaisuna ammatinharjoittajien enenevässä määrin kohtaamiin ongelmiin, jolloin heidän erilaiset ammattitaustat voivat vaikuttaa positiivisesti ongelmien ratkaisuihin (Karila 2008). Onnismaa ja Kalliala (2010) pitävät moniammatillisuutta kuitenkin kansallisena hälytyskellona, sillä 1990-luvulta lähtien pedagogisen taustan omaavien työntekijöiden osuus päiväkodeissa on ollut laskussa. Lastentarhanopettajat ovat päiväkodeissa pienin ammatillinen ryhmä, sillä suurin osa työntekijöistä omaa sosiaalialan tai toisen asteen koulutuksen (Onnismaa & Kalliala 2010).

2.2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus määritellään kasvatustyönä, oppiaineena ja tieteenalana (OKM 2014b). Kasvatustyössä termi varhaiskasvatus (*ECEC = early childhood education and care*) tarkoittaa alle kouluikäisen lapsen päivähoidon ja esiopetuksen pedagogista suuntausta, jossa huomio on toiminnan sisällöissä. Käsite korostaa ennen kaikkea kasvatuksen, opetuksen ja oppimisen näkökulmia. Tällöin asiakkaana ovat lapset, jolloin toiminta on sekä vanhempien että henkilökunnan yhteistä kasvatustoimintaa. (Petäjäniemi & Pokki 2010.) Stakesin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005, 11) on seuraava määritelmä:

”Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa lapsen omaehtoisella leikillä on keskeinen merkitys.”

Varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja valtakunnan tasolla ovat lasten päivähoitoa ja esiopetusta koskevat lait ja asetukset, varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Kunnallisella tasolla varhaiskasvatusta ohjaavat kunnan linjaukset ja strategiat, kunnan ja yksikön varhaiskasvatussuunnitelma sekä esiopetuksen opetussuunnitelma ja lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma tai lapsen esiopetuksen suunnitelma. (Stakes 2005.) Näin ollen voidaan todeta, että varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksen opetussuunnitelma laaditaan valtakunnan, kunnan, yksikön ja lapsen tasoille. Huomattava ero näissä asiakirjoissa on, että Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2005) on ohjaava asiakirja, mutta vastikään uudistettu Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014) on velvoittava asiakirja.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2005) on Stakesin selvitys, jonka tavoitteena on edistää tasa-arvoisen varhaiskasvatuksen toteutumista, ohjata sisällön kehittämistä ja luoda edellytyksiä laadun kehittämiseksi. Henkilöstön ammatillisen tietouden vahvistaminen, vanhempien osallisuuden ja moniammatillisen yhteistyön toteutuminen ovat myös tämän asiakirjan tavoitteita (Stakes 2005). Moniammatillisen yhteistyön toteutumisen on todettu positiivisesti edistävän ongelmien ratkaisua myös Karilan (2008) tutkimuksessa. Varhaiskasvatusta toteutetaan päivähoitossa sisällöllisten orientaatioiden kautta, jotka ovat: matemaattinen, luonnontieteellinen, historiallis-yhteiskunnallinen, esteettinen, eettinen ja uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio (Stakes 2005).

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014) on Opetushallituksen valtakunnallinen määräys, joka velvoittaa laatimaan paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman ja toteuttamaan esiopetusta suunnitelmien mukaisesti. Tämän asiakirjan tehtävänä on edistää laadukkaan ja yhdenvertaisen esiopetuksen toteutumista koko maassa. Tämä uudistettu asiakirja voidaan ottaa käyttöön elokuussa 2015, mutta viimeistään 1.8.2016. (Opetushallitus 2014.) Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014, 3) on seuraava määritelmä:

”Esiopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet liittyvät yhteen ja muodostavat toimintakulttuurin perustan.”

Perusta elinikäiselle oppimiselle luodaan varhaiskasvatuksen, johon esiopetus kuuluu, ja perusopetuksen kokonaisuutena. Opetushallitus (2014) on todennut esiopetuksen keskeisenä tehtävänä olevan lapsen kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytysten luomisen, mikä toteutuu lapsilähtöisen toiminnan suunnittelun mukaisesti. Esiopetuksessa sovelletaan laaja-alaisen oppimisen ideologiaa, johon kuuluvat seuraavat osa-alueet: ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito, tieto- ja viestintäteknologian osaaminen, osallistuminen ja vaikuttaminen. (Opetushallitus 2014.) Nämä osa-alueet ovat verrattavissa Varhaiskasvatussuunnitelman sisällön orientaatioihin.

Varhaiskasvatus ymmärretään lasten palveluna, sillä Petäjäniemen ja Pokkin (2010) mukaan huomio on toiminnan sisällössä. Näin ajateltuna varhaiskasvatuksen asiakkaita ovat lapset, siinä missä Petäjäniemi ja Pokki (2010) määrittivät päivähoidon lasten vanhempien palveluna. Onnismaa ja Kalliala (2010) ovatkin kysyneet, kuinka on mahdollista, että vanhemmille suunnattu palvelu voi edesauttaa lasta kasvamaan ja kehittymään varhaiskasvatuksen tavoitteiden mukaisesti? Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden samankaltainen tavoite onkin edesauttaa ja tukea lapsen kasvua ja kehitystä (Opetushallitus 2014, Stakes 2005).

2.3 Päivähoitolaki

Suomalainen päivähoito koki muutoksen, kun vuonna 1973 astuivat voimaan laki lasten päivähoidosta (päivähoitolaki, PHL) ja asetus lasten päivähoidosta (päivähoitoasetus, PHA). Yhdessä päivähoitolain ja -asetuksen säännökset muodostavat päivähoitoa koskevan erityislainsäädännön, johon myös päivähoidon hallinto pitkälti perustuu. (Mahkonen 2012.) Lain ja asetuksen tarkoituksena on luoda päivähoidolle ja varhaiskasvatukselle käsitteellinen ja toiminnallinen perusta sekä määrittää toiminnan vähimmäisvaatimukset (Taskutieto 2010).

Tarve päivähoitolaille syntyi naisten palkkatyön kasvavasta määrästä 1960-luvulla, jolloin päivähoidosta tuli yhteiskuntapoliittinen kysymys. Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestämää lastensuojeluviikkoa vuonna 1963 voidaan pitää päivähoitokeskustelun konkreettisena alkuna, sillä viikon teemanä oli päivähoitokysymys. Lastentarhapedagogiikan suuntaus muuttui 60-luvulla, kun lasten päivittäinen hoitaminen muuttui yhtä tärkeäksi kuin lasten kasvattaminen. Suomeen syntyi laaja päivähoitoliike, jossa mukana oli muun muassa kansalaisjärjestöjä ja ammattiyhdistysliikkeiden naisia. Kuusi vuotta kestäneen valmistelutyön tuloksena oli vuoden 1973 laki lasten päivähoidosta. (Välimäki & Rauhala 2000.) Nykypäivänä tämä laki on edelleen suomalaisen päivähoidon ja varhaiskasvatuksen pohjana. Julkishallinto vaatii päivähoidon alalla työskenteleviä tuntemaan lainsäädännön, koska se kuuluu osaksi ammattitaitoa (Taskutieto 2010).

Laki lasten päivähoidosta on jaettu neljään lukuun: yleisiä säännöksiä, hallinto, yksityinen lasten päivähoito ja erinäisiä säännöksiä. Kokonaisuudessaan laki muodostuu 34:stä eri pykälästä. Lain ensimmäinen pykälä määrittää lasten päivähoidon, jolla tarkoitetaan tässä laissa hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana. (Finlex 1973.) Päivähoidon vaihtoehtoja, kuten lasten kotihoidon tai yksityisen hoidontuesta, ei ole laissa mainintaa (Mahkonen 2012). Päivähoidon määritelmä kuitenkin vastaa Petäjaniemen ja Pokin (2010) näkemystä termistä päivähoito, mutta nykyinen laki ei huomioi varhaiskasvatuksen osuutta, joka on määritelty tavoitteellisena pedagogisena suuntauksena päivähoidossa (Petäjaniemi & Pokki 2010). Lain toinen pykälä on määritellyt päivähoidon koskevan alle oppivelvollisuusikäisiä lapsia sekä erityisissä olosuhteissa myös vanhempia lapsia. Kolmas pykälä puolestaan viittaa mahdolliseen erityiseen tukeen ja neljäs pykälä velvoittaa kuntia järjestämään päivähoidon. (Finlex 1973.) Mahkonen (2012) on huomauttanut, että päivähoitolaissa ei ole suoraan määritelty esimerkiksi, minkä ikäisenä lapsi voi aloittaa päivähoidon tai kuinka monta tuntia lapsi voi olla päivähoidossa viikon, kuukauden tai vuoden aikana.

Päivähoidon tavoite on määritelty lain 2a §:n mukaisesti tukemaan päivähoitossa olevien lasten koteja kasvatustehtävässä ja edesauttamaan lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Päivähoidon tulee myös tarjota lapselle turvallisia ja lämpimiä ihmissuhteita sekä kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa. (Finlex 1973, OKM 2014b.) Päivähoitolain mainitsema kotien kasvatustehtävän tukeminen on linjassa Stakesin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2005) käsitteen kasvatuskumppanuuden kanssa, mikä tarkoittaa vanhempien ja henkilökunnan tietoista sitoutumista yhteistoimintaan, jossa tavoitteena on tukea lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen prosesseja. Mahkonen (2012) on kuvannut päivähoiton laajaa yhteistyöverkostoa, johon kuuluvat muun muassa koti, sosiaalitoimi, sivistystoimi, terveydenhuolto ja oikeus- toimi. Hän on huomauttanut, ettei päivähoitolaissa ole juurikaan määritelty viranomaisyhteistyötä. Pääpiirteissään laki säätelee pienten lasten hoitoa rajoitetusti. Lähtökohtaisesti kasvatusoikeus ja -vastuu kuuluvat lapsen vanhemmille, mutta päivähoitolaki ei määrittele kotikasvatusta. (Mahkonen 2012.)

Päivähoitolain toisen luvun kahdeksannen pykälän mukaisesti päivähoiton suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle (Finlex 1973). Aikaisemmin päivähoito kuului sosiaali- ja terveysministeriölle, mutta vaihdos tapahtui vuoden 2013 alussa, jolloin päivähoitolakiin siirrettiin säännöksiä sosiaalilaista (OKM 2014b). Lain kahdeksas pykälä määrää, että aluehallintovirasto vastaa päivähoiton suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta toimialueillaan. Kunnan mahdollisuudet järjestää päivähoito on kuvattu lain 10. pykälässä, jota täydentää 11. pykälän viittaus siihen, että kunnan on järjestettävä päivähoitotoiminta kunnassa esiintyvän tarpeen mukaisesti. Lasten päivähoitosta perittäviin maksuihin viitataan pykälässä 13, jossa ne määritellään sovellettavan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksusta annetun lain mukaisesti. (Finlex 1973.) Mahkonen (2012) on todennut, että laissa on usein käytetty epämääräisiä ja tulkinnanvaraisia ilmauksia, kuten *tarpeellinen*, *jona sitä tarvitaan*, *kunnassa esiintyvä tarve*. Tämä tulkinnanvaraisuus aiheuttaa ongelmia niin juristeille kuin päivähoiton työntekijöille. Esimerkiksi kunnassa esiintyvällä tarpeella voidaan tarkoittaa laajaa ja kollektiivista tai vain yhden perheen

tarvetta. (Mahkonen 2012.) Lain epämääräiset kohdat ovatkin yksi syy, miksi yhteiskunnassamme on tarve säätää uusi varhaiskasvatuslaki.

Päivähoitolain kolmas luku keskittyy yksityiseen päivähoitoon, joka on määritelty yksityisen henkilön, yhteisön, säätiön tai julkisyhteisön perustamaksi liikeyritykseksi, joka tuottaa lasten päivähoitoa korvausta vastaan. Lain 16. pykälä määrittää, että yksityiseen päivähoitoon sovelletaan päivähoitolain lisäksi yksityisistä sosiaalipalveluista annettua lakia. 16. pykälä määrittää myös, että yksityisen päivähoiton tehtävät kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle, mutta toimivalta kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriölle. (Finlex 1973.) Tässäkin kohtaa laki on epämääräinen; miksi yksityisen päivähoiton tehtävät kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle, vaikka julkinen päivähoito on ollut osana opetus- ja kulttuuriministeriötä jo vuodesta 2013 alkaen?

Laki lasten päivähoidosta neljännen luvun aiheena ovat erinäiset säännökset. Näissä pykälissä säädetään esimerkiksi lapsen päiväkotipaikan vastaanottamisesta sekä henkilöstön täydennyskoulutuksesta. Tässä kohtaa laki viittaa useasti 11. pykälään, jossa säädetään oikeus lapsen subjektiivisesta päivähoidosta. (Finlex 1973.) Päivähoitolain alkuperäisenä tavoitteena oli palvelun käyttäjien oikeuksien lisääminen, jolloin esimerkiksi hyvätuloiset saivat myös tuoda lapsensa päivähoitoon sekä turvata alueellinen tasa-arvo ja varmistaa päivähoiton pysyvän julkisena palveluna (Välimäki & Rauhala 2000). Tämä tavoite toteutui osittain vuonna 1990, kun subjektiivinen päivähoito-oikeus säädettiin koskemaan kaikkia alle 3-vuotiaiden lasten vanhempia ja varsinaisesti vuonna 1996 subjektiivisen päivähoito-oikeuden saivat kaikki alle kouluikäisten lasten vanhemmat (OKM 2014b). Tämä sananmuoto viittaa päivähoitoon ennen kaikkia vanhempien palveluna, kuten Petäjaniemi ja Pokki (2010) sanan määrittivät.

Päivähoitolain muuttamista on perusteltu ennen kaikkea varhaiskasvatusjärjestelmän ja yhteiskunnan toimintaympäristön muutoksilla. Päivähoitolaki ei vastaa sisällöllisesti, terminologisesti tai säädösteknisesti nykypäivän vaatimuksia. (STM 2009.) Kun ajatellaan 1970- ja 2010-luvun Suomea, ovat monet asiat muuttuneet merkittävästi, mutta päivähoitolaki on pysynyt uusina asetuksia lukuun ottamatta ennallaan. Sosiaali- ja terveysministeriön (2009) selvityk-

sessä on todettu, että päivähoidon palvelut ovat muuttuneet universaaleiksi varhaiskasvatuspalveluiksi, joihin kaikilla lapsilla on vanhempien elämäntilanteesta riippumatta subjektiivinen päivähoito-oikeus. Yhdistyneiden kansakuntien Lapsen oikeuksien -sopimus tuli voimaan vuonna 1989 ja Suomi allekirjoitti sopimuksen kaksi vuotta myöhemmin (Hetemäki et al. 2011). Tästä johtuen lapsen oikeudet ja lapsilähtöisyys ovat nousseet enemmän esille. Myös palvelutarpeet koskien esimerkiksi vuorohoitoa ovat muuttuneet, mutta nykyinen päivähoitolaki ei vastaa näihin muutoksiin. (STM 2009.) Huomioitavaa on, että nykyinen päivähoitolaki ei tarkasti määrittele tavoitteita hoidon, kasvatuksen, oppimisen ja opetuksen suhteen, sillä laki sisältää heikosti määritelty yleisiä tavoitteita (Petäjaniemi & Pokki 2010). Onkin perusteltua todeta, että suomalainen päivähoitojärjestelmä tarvitsee uutta varhaiskasvatustalakeia.

2.4 Uusi varhaiskasvatustalakei

Uuden varhaiskasvatustalain eteen on tehty töitä joulukuusta 2012 alkaen, vaikka päätös säätää uusi varhaiskasvatustalakei tehtiin jo joulukuussa 2011 hallitusohjelman ja valtioneuvoston koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmasa. Päivähoitolain uudistaminen varhaiskasvatustalakeiksi lähti liikkeelle joulukuun alussa 2012 silloisen opetusministeri Jukka Gustafssonin asettamasta työryhmästä, jonka tarkoituksena oli valmistella esitys varhaiskasvatustalakei koskevista säädöksistä. (OKM 2012.) Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi kaksi selvitystä aiheesta maaliskuussa 2014:

- 1) Varhaiskasvatustalakei historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. Tausta-aineisto varhaiskasvatustalakei koskevaa lainsäädäntöä valmistelevalle työryhmän tueksi. (OKM 2014b)
- 2) Kohti varhaiskasvatustalakei. Varhaiskasvatustalakei koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän raportti. (OKM 2014a)

Raporteista ensimmäinen keskittyy nimensä mukaisesta tiiviisti kartoittamaan varhaiskasvatustalakei menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuuden näkökulmia. Raportti ”Varhaiskasvatustalakei historia, nykytila ja kehittämisen suunta-

linjat” toimi lakia valmistelevan työryhmän tukena. Raportissa on nostettu esille, että nykyisen kaltaisen päivähoitojärjestelmän muotoutuminen alkoi vuonna 1973, kun laki lasten päivähoidosta astui voimaan. Viimeisen 10 vuoden aikana on Suomeen muotoutunut palvelujärjestelmän rinnalle yksityisten ja erikoistuneiden päivähoitopalvelujen markkinat. (OKM 2014b.) Sosiaali- ja terveysministeriön (2009) selvityksessä on todettu, että varhaiskasvatuksen palvelutarpeet ovat muuttuneet, mutta nykyinen laki ei pysty vastaamaan näihin muutoksiin.

Samassa raportissa on määritelty päivähoitoasetuksen mukaiset päivähoiton henkilökunnan suhdeluvut lapsiin nähden; alle 3-vuotiaiden ryhmässä yksi aikuinen vastaa neljästä lapsesta ja yli 3-vuotiaiden ryhmässä yksi aikuinen vastaa seitsemästä lapsesta. Henkilöstön rakenteesta on mainittu, että joka kolmannella hoito- ja kasvatustehtävässä olevalla tulee olla lastentarhanopettajan koulutus ja muilla lähihoitajan kelpoisuus. (OKM 2014b.) Nämä mitoitukset ovat linjassa Onnismaan ja Kallialan (2010) näkemykseen, jossa lastentarhanopettajat nähdään vähemmistönä päivähoitojärjestelmässä.

Raportin muutostarve säätää uusi varhaiskasvatustalaki korostaa lapsen etua lainsäädännön uudistamisen lähtökohtana. Lapsen osallistuminen laadukkaaseen varhaiskasvatukseen nähdään lapsen oikeutena ja raportissa viitataankin YK:n ihmisoikeuksien ja Lapsen oikeuksien julistukseen. Muita kehittämisenlinjauksia ovat varhaiskasvatuksen tehtävien uudelleen määrittely, ohjauksen selkeyttäminen, käsitteiden tarkempi määrittely, henkilöstön koulutuksen ja osaamisen kehittäminen, pedagogiikan vahvistaminen, tutkimustiedon hyödyntäminen ja varhaiskasvatustalvelujen monipuolistuminen. (OKM 2014b.) Kehittämisenlinjaukset olivat tässä vaiheessa merkittäviä ja halu muutokseen oli selkeä.

Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän työn tukena toimi edellä kuvattu selvitys. Tämä raportti kuvaa uudistamistyöryhmän toimintaa ja työryhmän esityksiä lainsäädännön uudistamiseksi. Työryhmä korostaa, ettei tämä ole valmis lakiehdotus, vaan sisältönä ovat työryhmän käsittelemät asiakokonaisuudet. Uudistus on kuitenkin todettu haastavaksi valitsemassa taloustilanteessa. (OKM 2014a.) Jo työryhmän oma lausunto herättää

epäluottamusta esitystä kohtaan, sillä taloustilanteesta johtumatta olisi lakiesitystä vietävä eteenpäin. Opetus- ja kulttuuriministeriön (2014a) selvityksessä on tehty luonnos lakiesityksen pykäläistä, joka eroaa täysin nykyisen päivähoitolain pykälien rakenteesta. Tässä raportissa varhaiskasvatus on määritelty lapsen hoidon, kasvatuksen ja opetuksen muodostamaksi kokonaisuudeksi (OKM 2014a). Hoidon ja kasvatuksen näkemykset yhdistyvät suomalaiseen educare-malliin, mutta Petäjaniemen ja Pokin (2010) näkemyksen mukaisesti määritelmä ei korosta pedagogista toiminnan sisältöä tai oppimisen näkökulmia.

Valmisteleavan työn ja muun muassa edellä kuvattujen raporttien pohjalta Stubbin hallitus antoi esityksen päivähoitolain muuttamisesta 18.12.2014, mikä on varhaiskasvatuslain uudistamisen ensimmäinen vaihe. Toinen vaihe, jossa pohditaan muun muassa päiväkotihenkilöstön kelpoisuuksista ja lapsi-aikuissuhdeluvuista on opetusministeri Krista Kiurun perustaman parlamentaarisen työryhmän tavoitteena. Uudistuksen ensimmäisen vaiheen hallituksen esitys (HE 2014) kuvaa lasten päivähoidosta annetun lain muuttamista, jolloin uuden lain nimi olisi varhaiskasvatuslaki, joka korostaisi lapsen edun huomioimista päivähoidon suunnittelussa ja järjestämisessä. Hallituksen esityksen ensimmäinen virke on linjassa työryhmien raporttien kanssa, jotka korostivat lapsen edun huomioimista. Lakiesityksen (2014) toinen luku kuvaa nykytilannetta ja kolmas keskittyy muutosehdotuksiin. Ensinnäkin uusi laki ottaisi käyttöön käsitteen varhaiskasvatus, joka korvaisi päivähoidon käsitteen. Lakiehdotuksen ensimmäisessä pykälässä varhaiskasvatus on määritelty lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaksi kokonaisuudeksi, jossa painotetaan pedagogiikkaa. Laissa on myös määritelty laajat tavoitteet varhaiskasvatukselle, jotka korostavat muun muassa elinikäistä oppimista, pedagogista toimintaa, tasa-arvoa ja lapsen osallisuutta. (HE 2014.)

Lakiesityksen 2b § määrittää, että varhaiskasvatuksessa on järjestettävä ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen ja tarpeellinen ravinto. Esityksessä on myös maininta, että valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkentaa säännöksiä. Ryhmäkoosta on määritelty pykälässä 5a, jossa todetaan, että yhdessä ryhmässä saa olla enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävässä olevaa henkilöä kohtaan

oleva lapsimäärä. (HE 2014.) Lakiesitys ei kuitenkaan ole määrittänyt ryhmän käsitettä, eikä tarkasti määrittänyt päivähoiton asetuksen mukaisia henkilöstövaatimuksia. Lakiesitys (HE 2014) määrittää, että varhaiskasvatusympäristön toimitilojen tulee olla asianmukaisia. Henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma olisi laadittava jokaiselle lapselle, mutta lakiehdotus ei velvoita kunta- ja yksikkökohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien tekemiseen. Puolestaan Opetushallituksen vastuulle jää valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman uudistaminen, joka osaltaan vahvistaisi varhaiskasvatuksen siirtymisen opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen, vaikka muutos tapahtui jo vuoden 2013 alussa. Lakiesityksen 11. pykälä velvoittaisi kuntia järjestämään päivähoitoa kunnassa esiintyvän tarpeen mukaisesti. Kunnan velvoitettaisiin tekemään yhteistyötä opetuksesta, liikunnasta, kulttuurista, lastensuojelusta ja neuvolasta vastaavien tahojen sekä tarvittaessa muiden tahojen kanssa. (HE 2014.) Esitys ei tässä vaiheessa avaa mahdollisia yhteistyökumppaneita, vaan listaa ne ympäröivästä. Myös 11. pykälän termin *tarpeen mukaisesti* jättää tulkinnan varaisuutta. Esityksen sanamuodot nivoutuvat Mahkosen (2012) näkemyksiin päivähoitolain sanamuodoista, jotka ovat hänen mukaan epämääräisiä ja tulkinnanvaraisia. Lakiesityksessä on hyvin määritelty monia sisältöjä, mutta esitystä lukiessa tulee ilmi kiireen tuntu ja monien kohtien tulkinnanvaraisuus.

Tutkimuksen toteutuksen hetkellä huhtikuussa 2015 uuden varhaiskasvatustlain hallituksen esitys 341/2014 on lausuntokierroksella. Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyynnön mukaisesti lausuntojen on määrä olla ministeriössä viimeistään 7.4.2015. (OKM 2015.) Näin ollen näiden lausuntojen kommentit eivät ehdi osaksi tutkimustani. Uuden varhaiskasvatustlain valmistelu tulee varmasti olemaan merkittävässä osassa median erilaisilla kentillä vuoden 2015 aikana. Hallituksen esityksessä (2014) ei ole määritelty lain mahdollista voimaantulon päivämäärää. Työryhmän (OKM 2014a) raportissa lain voimaantulon tavoitteeksi asetettiin 1.8.2015. Nähtäväksi jää tullaanko tämä tavoite saavuttamaan.

3 MEDIA

3.1 Mikä on media?

Termi media perustuu latinan kielen sanaan *medium*, jolla on kaksi merkitystä: keskikohta ja julkisuus (Kantola, Moring & Väliverronen 1998). Mustosen (2001) mukaan latinan *medium*-sana tarkoittaa myös ilmaisun tapaa ja sosiaalista yhteyttä, jossa ilmaisu on tuotettu ja välitetty. Suomen kielen media sanalla viitataan välittävään ainekseen, julkiseksi tekemiseen sekä julkaisemisen keinoihin ja välineisiin. Englannin kielen sanan yksikkömuoto *medium* viittaa yksittäiseen kanavaan tai ilmaisuvälineeseen, kun puolestaan sanan monikkomuoto *media* tarkoittaa teknistä viestintävälinettä, kuten lehteä tai televisiota. Suomen kielessä sana *medium* käytetään harvoin, jolloin sanalla media viitataan sekä yksittäiseen välineeseen että joukkoviestinnän kokonaisuuteen. (Kantola ym. 1998.)

Viestinnän tutkimuksessa sana media viittaa ennen kaikkea viestintävälineeseen, viestinnän kanavaan tai näiden kokonaisuuteen (Kantola ym. 1998). Median tehtävänä on tuottaa merkityksiä ja asioiden tai ihmisten suhteita. Näin ollen media muodostaa yhteisiä kokemuksia ja kontakteja. (Mustonen 2001.) Mustonen (2001) on viitannut Silverblattin määritelmään sanasta media, sillä hän on määritellyt termin seuraavasti:

”Media on joukkoviestinnän kanava, joka mahdollistaa viestinnän ajallisesti ja paikallisesti viestijästä erillään oleville suurille kohderyhmille.”

Tämä on monipuolinen määritelmä, joka tulkitsee median ennen kaikkea kanavana, mutta viittaa sen tehtäviin eli viestinnän mahdollistamiseen eri osapuolten välillä juuri ajallisesti ja paikallisesti. Erityisesti huomioni kiinnittyi Silverblattin määritelmässä sanaan erillään, sillä viestin vastaanottaja ja viestin lähettäjä ovat toisistaan erillään, mutta median kautta heillä on mahdollisuus olla yhteydessä toisiinsa.

Medialla on eri muotoja: lehdet, kirjat, kuvat, valokuvat, radio, elokuva, televisio ja multimedia. Näiden muotojen avulla mediaa voidaan jakaa erilaisiin ryhmiin käytetyn tekniikan perusteella. Printtipohjaiseen tai graafiseen medi-

aan kuuluvat kirjat ja lehdet. Audiovisuaalinen media sisältää elokuvat ja television. Multimediaan kuuluvat www-sivut, jotka yhdistävät kuvaa, ääntä ja kieltä. Uusmedia sisältää tietokonemedian, joka on digitaalista, verkottuvaa ja vuorovaikutteista. (Mustonen 2001.)

Näitä viestinnän muotoja suomalaiset käyttävät runsaasti, sillä päivittäin aikaa kuluu noin 8–9 tuntia erilaisten viestimien parissa: televisio, lehdet, kirjat sekä ääni- ja kuvatallenteet joko suoraan tai verkon kautta katsottuina. Voidaan todeta, ettei mikään muu tekijä ole vaikuttanut suomalaisten arkeen yhtä merkittävästi kuin viestintä- ja tietotekniikan muutos viimeisen 50 vuoden aikana. (Nordenstreng & Wii 2012b.) Medialla on erilaisia käyttömotiveja, kuten tiedon etsiminen, seuraaminen, yleinen ajanviete ja unohdus arjesta (Mustonen 2001). Mustonen (2001) on esitellyt Rubinin tavan jakaa mediamotivit eli mediankäytön rituaaliseen ja välineelliseen käyttöön. Rituaalinen mediankäyttö tarkoittaa, että median parissa kulutetaan aikaa eikä käyttö suuntaudu tiettyyn mediasisältöön. Välineellisellä mediankäytöllä on päämäärä, jolloin se pohjautuu tiedollisiin motiiveihin. Median käyttötapoihin vaikuttavat elämäntilanne ja ikä, joiden perusteella median käyttö vaihtelee. (Mustonen 2001.)

Mustonen (2001) on esitellyt kolmijaon median käyttötavoista, joista ensimmäinen on tunnekokemuksiin vaikuttava käyttö. Mediasta etsitään tällöin virkistäytymistä, viihtymistä ja rentoutumista esimerkiksi fiktiivisten tarinoiden muodossa. Toinen muoto ovat median sosiaaliset käyttösyyt, kuten keskustelu verkossa ja uusien puheenaiheiden etsiminen. Sosiaalisena aspektina käytetty media myös lievittää yksinäisyyden tunnetta. Median käytön tiedolliset syyt ovat kolmas selittävä tekijä. Tällöin mediaa käytetään ennen kaikkea uuden oppimiseen, tiedon ja ajattelun aineiden kokoamiseen ja tietääkseen, mitä maailmassa tapahtuu. Uutisten kannalta mediaa käytetään useimmiten juuri tiedollisista motiiveista. (Mustonen 2001.)

3.2 Painettu media

Painetun median tuotteilla on vaihtelua enemmän kuin koskaan aiemmin ja julkaisemistiheyden perusteella tämä media voidaan jakaa erilaisiin luokkiin. Painettua mediaa kutsutaan myös printtimediaksi, johon kuuluvat sanomalehdet, aikakauslehdet, kirjat ja mainokset. (Kipphan 2001.) Kokonaisuudessaan journalismin painettu media nähdään jatkuvana yhdistelmänä uutta aineistoa, informaatiota, mielipiteitä ja viihdyttämistä (Niblock 2005). Näin ajateltuna printtimedia on tiiviisti sidoksissa Mustosen (2001) esittelemään kolmijakoon median käyttötavoista.

Kipphanin (2001) mukaan sanomalehti on edelleen yksi merkittävimmistä joukkoviestinnän kanavoista. Sanomalehdet rakentuvat eri sektioista, jolloin niiden sisältö on aihepiirin mukainen. Kansainvälisesti useimpia sanomalehtiä painetaan päivittäin ja niillä on suuri levikki. (Kipphan 2001.) Suomessa päivälehtiä eli 4–7 kertaa viikossa ilmestyviä numeroita on yli 50, joista 7-päiväisiä on lähes 30. Väkilukuun verrattuna nämä ovat kansainvälisesti huippulukuja, joten suomalaisia voidaankin sanoa lukijakansaksi. Rungas tarjonta sanomalehdissä on kuitenkin suhteellisen keskittynyttä, sillä useimmilla paikkakunnilla ilmestyy vain yksi sanomalehti. (Nordenstreng & Wiio 2012a.)

Painetun median tulevaisuudesta erityisesti sanomalehtien näkökulmasta on puhuttu viime aikoina. Väliverronen (2009) on todennut että kun lehti asettaa verkkomedian toiminnassaan ensimmäiselle sijalle, ei yksinkertaisesti seuraavan päivän sanomalehteen riitä uutisia. Globaalisti ajateltuna sanomalehdet ovat epävakaassa tilassa teknisten, kulttuuristen, taloudellisten ja poliittisten muutosten vuoksi. Sanomalehden merkitys on muuttunut verkkolehtien ilmestyttyä, ja nykyään voidaankin kysyä, mikä on sanomalehti? Kansalaisjournalismin aikakaudella voidaan myös kyseenalaistaa journalistin ammatti-identiteetti. Tabloidisaation aiheuttamat muutokset on niin ikään hyväksyttävä osana sanomalehtien muutosta. (Franklin 2008.) Suurien muutosten aikana suomalaiset edelleen lukevat sanomalehtiä ja käyttävät niitä erityisesti Mustosen (2001) esittelemään tiedolliseen motiiviin eli uuden tiedon saamiseen.

3.3 Helsingin Sanomat

Sanoma Osakeyhtiöllä on pitkät juuret suomalaisessa sanomalehtien julkaisussa. Sanoman päätuotteita ovat Helsingin Sanomat, Ilta-Sanomat ja Taloussanomat. Sanoman Oyj on osa SanomaWSOY mediakonsernia, johon kuuluvat muun muassa WSOY, Sanoma Magazines ja Rautakirja. (Henning & Gunn 2004.) Suomessa kaksi suurta lehtitaloa hallitsevat suvereenisti sanoma- ja paikallislehtien kokonaislevikkiä; Sanoma Oyj:n osuus oli 31 prosenttia ja Alma Media Oyj:n osuus oli 23 prosenttia kokonaislevikistä vuonna 2010 (Nordenstrenng & Wiio 2012a).

Helsingin Sanomilla on suomalaisessa mediassa kansallinen erityisaseman levikkiylivoiman ansiosta ja merkittävä rooli julkisen keskustelun päiväjärjestyksen muodostamisessa. Näin ollen lehden voidaan todeta edustavan suomalaista valtajulkisuutta vahvasti. (Puhakka & Ridell 1996.) Levikkialueella tarkoitetaan markkina-aluetta, jonka lehtiyhtiö on itse julkaisulleen laatinut. Markkina-alue voi olla valtakunnallinen, maakunnallinen, taloudellinen tai vain yhden kunnan alue. Sanalla levikki puolestaan viitataan lehden tilausten keskimääräiseen summaan kyseisellä ajanjaksolla. (Jyrkiäinen 2012.)

Helsingin Sanomien valtakunnallista asemaa voidaan perustella juuri tällaisen tiedon avulla. Jyrkiäinen (2012) on määritellyt valtakunnallisiksi sanomalehdiksi kuusi lehteä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Ilta-Sanomat, Iltalehti, Kauppalehti ja Demokraatti. Vuonna 2011 näiden lehtien osuus kokonaislevikistä oli 37 prosenttia. Suuret ykköslehdet ovat puolestaan Helsingin Sanomat, Aamulehti ja Turun Sanomat. Vuonna 2011 on tutkittu kymmenen suurimman päivälehdien levikki- ja lukijamääriä, joista Helsingin Sanomat on selkeästi valtakunnallisesti merkittävin. Tuolloin Helsingin Sanomien levikki oli 366 000 kappaletta ja lukijamäärä noin 905 000 henkilöä. Levikki on yli puolet suurempi kuin toisella sijalla olevalla Ilta-Sanomilla. (Jyrkiäinen 2012.) Virkkunen (2013) onkin todennut, että Helsingin Sanomien levikki on edelleen kasvussa. Näin ollen voidaan todeta, että Helsingin Sanomat on saavuttanut stabiilin ja merkittävän aseman osana suomalaista valtamediaa.

4 UUTINEN

4.1 Mikä on uutinen?

Sanalla uutinen viitataan useissa kielissä uutuuuteen, kuten suomen kielen lisäksi englannin (news), ruotsin (nyhet) ja ranskan (nouvelles) kielissä (Keskinarkaus 2013). Uutisia on määritelty monien eri näkökulmien kautta. Perusmääritelmän mukaan uutinen on yksinkertainen selostus viimeaikaisesta tapahtuneesta tai esiin tulleesta ilmiöstä tai prosessista (Kantola 1996). Eräs suosituimmista tavoista määritellä uutinen on Hearstin kuvaus, jonka mukaan ” uutinen on jokin asia, jonka joku haluaa olla päästämättä julkisuuteen – kaikki muu on mainontaa”. Määritelmä kuulostaa vaikuttavalta, mutta McKane on kritisoinut tätä, sillä eihän kukaan halunnut salata uutisia esimerkiksi Titanicin uppoamisesta tai vuoden 2004 tsunamista. (McKane 2014.) Tämä näkemys on yhteydessä Schudson (2003) ajatukseen, jonka mukaan uutinen on journalistisen työn tuntuksi tekemistä.

Toinen McKanen (2014) esittelemä määritelmä on Charles Danan, jonka mukaan uutinen on mikä tahansa asia, joka kiinnostaa suurta ihmisjoukkoa ja jota ei ole aiemmin tuotu heidän tietoon. Tämä on hyvin yleinen tapa määritellä uutinen esimerkiksi journalistien ja journalismin opettajien keskuudessa (Koivisto 2008). Niin ikään Koivisto (2008) on esittänyt Rowlandsin ja Lewinin määritelmän, jonka mukaan uutinen voidaan selittää seuraavalla kaavalla:

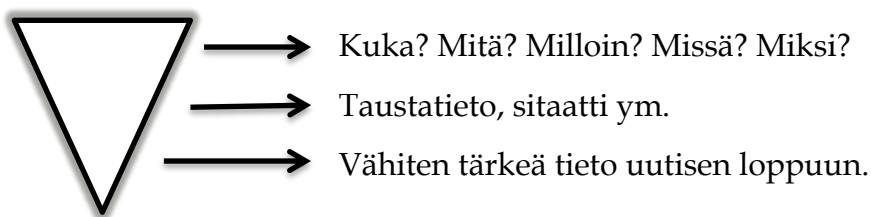
$$\text{ihmiset} + \text{tapahtumat} + \text{lukijan intressi} = \text{uutinen.}$$

Pietilä (2008) on todennut uutisen olevan journalismin vanhin ja vakioitunein muoto sekä vahvasti faktoihin perustunutta journalismia. Agenda setting-teorian mukaisesti media vaikuttaa siihen, mistä asioista ihmisillä on mielipiteitä sekä ohjaa yleisön tietoisuutta uutisarvoisista asioista (Kunelius 2010, Mustonen 2001). Näin ollen Pietilän ajatus uutisjournalismista faktoihin perustuvana muotona, vaikuttaa siihen, millaisia faktaperusteisia mielipiteitä ihmisillä ylipäätään on.

4.2 Uutisen luonne

Uutisen määritelmiä on lukuisia aivan, kuten on olemassa erilaisia uutisiakin. Jotta tekstiä voidaan nimittää uutiseksi, tulee sen McKanen (2014) mukaan olla lukijoita kiinnostavaa tietoa sekä sellaista tietoa, joka on lukijoille entuudestaan tuntematonta. Tässä tuleekin vastaan printtimedian haaste, sillä verkkomedian aikakaudella sanomalehtien on vaikea kilpailla muiden formaattien kanssa tiedon nopeudella. Uutisen luonteelle on tyypillistä vastata seuraaviin viiteen kysymykseen: kuka, mitä, milloin, missä ja miksi (McKane 2014).

Uutiset liittyvät useimmiten ihmisiin tai konflikteihin sekä mahdollisesti molempiin, jolloin uutisen tekijänä on kyseinen ihminen. Toisinaan uutisessa voi tekijänä olla esimerkiksi tulipalo tai maanjäristys. Uutisen mitä kysymyksen avulla pyritään selvittämään tapahtunutta, jolloin toimittajan tehtävänä on kaivaa uutisen sisältämä dramaattisin asia ja sijoittaa se aivan uutisen alkuun. Lukijan kannalta uutisoinnissa on myös oleellista tietää, milloin ja missä uutinen on tapahtunut. Vastaamalla kysymykseen miksi uutisen tarinaan liitetään konteksti, jonka kiinnostavuus riippuu uutisen aiheesta. Poliittisessa keskustelussa kontekstilla on suuri merkitys, mutta esimerkiksi luonnonkatastrofeissa ei ole oleellista selittää, miksi maanjäristys tapahtui. (McKane 2014.)

McKane (2014) on esitellyt uutisen kärkikolmiorakenteen. Hänen mukaansa tarinoita on mahdollista kertoa kahdella tavalla; kronologisessa aikajärjestyksessä tai käyttämällä in medias res -aloitusta, jossa aloitetaan keskikohdasta. Kärkikolmiorakenteen mukainen uutinen vastaa ensin juuri McKanen edellä esittämiin viiteen kysymykseen, joiden jälkeen voidaan keskittyä taustatietoon, sitaatteihin sekä esimerkiksi asian tai ilmiön tulevien tapahtumien ennakkointiin. (McKane 2014.)

4.3 Uutiskriteerit

Kun puhutaan kriteereistä, joiden pohjalta asiasta syntyy uutinen, tarkoitetaan uutiskriteereitä (Kunelius 2010). Koivisto (2008) on todennut, että uutiskriteerit (*news factors*) vaihtelevat median muodon mukaisesti, sillä esimerkiksi sanomalehti ei voi kilpailla verkkomedian kanssa uutisten tuoreudella. Uutiskriteereiden avulla voidaan esimerkiksi määritellä jutun uutisarvoa (Kunelius 2010). Eräs tunnetuimpia uutiskriteereiden määritelmiä on Galtungin ja Rugen tutkimusten pohjalta muodostettu listaus vuodelta 1965, jolloin tutkimuksen kohteena oli ennen kaikkea selvittää, kuinka tapahtumista tulee uutisia. Tutkimuksen pohjalta luotiin 12 uutiskriteerin lista:

- toistuvuus (*frequency*)
- voimakkuus (*threshold*)
- yksiselitteisyys (*unambiguity*)
- merkittävyys (*meaningfulness*)
- odotettavuus (*consonance*)
- yllätyksellisyys (*unexpectedness*)
- jatkuvuus (*continuity*)
- päivän valikoima (*composition*)
- valtio kuuluu eliittiin (*reference to elite nations*)
- henkilö kuuluu eliittiin (*reference to elite people*)
- henkilöitävyys (*reference to persons*)
- negatiivisuus (*reference to something negative*)

(Harcup & O'Neill 2001.)

McKane (2014) on jakanut Galtungin ja Rugen kriteerit kolmeen kategoriaan, joiden pohjalta avaan jokaista kriteeriä tarkemmin. Nämä kolme kategoriaa ovat: (1) kriteerit, jotka liittyvät tapahtuman esiintymiseen, (2) kriteerit, jotka liittyvät itse tapahtumaan sekä (3) kriteerit, jotka kohdistuvat uutisen käsittelyyn. Ensimmäiseen kategoriaan kuuluvat toistuvuus ja voimakkuus. Jotta toistuvuuden uutiskriteeri täyttyy, on uutisen oltava hyvin tuore tapahtuma sekä

kerran uutisoidusta aiheesta on todennäköisempää uutisoida uudestaan, kun aiheesta saadaan uutta tietoa. (McKane 2014, Koivisto 2008.) Voimakkuus puolestaan liittyy siihen, kuinka moneen ihmiseen uutinen vaikuttaa (Niblock 2005). Esimerkiksi uutisointi koko Suomea koskevasta verotuksen uudistuksesta vaikuttaa suurempaan ihmisjoukkoon, kun yhden kunnan kunnallisverouudistus.

Itse tapahtumaan liittyvät uutiskriteerit ovat yllätyksellisyys, negatiivisuus, jatkuvuus, yksiselitteisyys, merkittävyys, odotettavuus sekä valtion tai henkilön kuuluminen eliittiin (McKane 2014). Harcupin ja O'Neillin (2001) mukaan yllättävästä tai harvoin esiintyvistä asioista syntyy todennäköisesti uutinen. Negatiivisuus liittyy oletukseen, että ikävistä asioista syntyy mielenkiintoisempi tarina kuin positiivisesta asiasta. Jatkuvuuden kriteerillä viitataan siihen, että yksittäisen asian esiintyessä useammin siitä todennäköisesti uutisoidaan monipuolisemmin. Yksiselitteisyydellä viitataan uutisen rakenteeseen, sillä sen täytyy olla sisällöllisesti helposti ymmärrettävissä. (McKane 2014.) Merkittävyys uutiskriteerinä liittyy sen kulttuuriseen arvoon, sillä samanlaisen kulttuuritaustan uutinen usein kiinnostaa lukijoita enemmän (Harcup & O'Neill 2001). Kunelius (2010) on käyttänyt tässä esimerkkiä ulkomailla sattuneesta hotellitulpalosta, jolloin uutiskriteeri täyttyy, kun onnettomuudessa on mukana suomalaisuhri. Odotettavuuden kriteerillä tarkoitetaan, että uutisen on sovittava lukijan odotuksiin. Eliittiin kuuluvilla henkilöillä viitataan julkisuuden henkilöihin ja eliittiin kuuluvilla valtioilla puolestaan viitataan hallitsevassa asemassa olevaan maahan. (McKane 2014, Kunelius 2010.)

Uutisen käsittelyyn liittyvinä kriteereitä ovat päivän valikoima ja henkilöitävyys. Päivän valikoima kriteerin mukaisesti tarinoista muodostuu uutisia myös tasapainottaakseen lehden sisältöä. Vaikka uutinen ei välttämättä ylitä uutiskynnystä, niin lehden sisältöön täytyy saada vaihtelua ja erilaista sisältöä. Henkilöitävyyden kriteerillä viitataan uutisiin, joissa tarinoiden keskiosassa on ihminen. (McKane 2014.) Kuneliuksen (2010) mukaan ihmisten teoista on helpompi uutisoida kuin moniselitteisistä prosesseista.

Galtung ja Ruge tekivät edellä esitettyjen uutiskriteereiden pohjalta kolme hypoteesia. Ensinnäkin, mitä useamman kriteerin tarina täyttää, sitä todennäköisemmin siitä tulee uutinen. Uutisen valikoiduttua sen uutisarvo nousee, kun uutiskriteereitä korostetaan tekstissä. (Harcup & O'Neill 2001.) Toisena seikkana tästä on myös käytetty termiä uutisen vääristely, sillä esiin halutaan nostaa asioita, jotta uutinen olisi mahdollisimman kiinnostava lukijoiden kannalta. Schudson (1995) on kuitenkin korostanut, että median tarkoitus ei ole vain tehdä voittoa, vaan myös säilyttää lukijoiden luotettavuus. Näin ajateltuna media ei voi tahattomasti vääristellä uutista, sillä lukijoiden luottamus on säilytettävä. Kolmantena Galtung ja Ruge korostavatkin, että uutisen valikoinnin ja vääristelyn prosessi ovat läsnä joka hetkessä uutisen tapahtumahetkeltä lukijalle luettavaksi asti (Harcup & O'Neill 2001). Näin ollen tutkimalla uutiskriteereiden ilmenemistä, voidaan selvittää, miksi kyseinen tapahtuma valikoitui uutiseksi sekä arvioida tapahtuman tai asian uutisarvoa.

5 TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimukseni kohteena on uuden varhaiskasvatuslain uutisointi Helsingin Sanomissa. Aihe on varsin ajankohtainen, sillä uuden lain asettaminen on edelleen kesken eduskunnassa. Tutkimuksen toteutuksen hetkellä hallituksen esitys uudesta varhaiskasvatuslaista on lausuntopyynnöllä ja tavoitteena on, että kevään 2015 eduskuntavaalien jälkeinen hallitus jatkaa lain valmistelua. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa yhteiskunnallista tietoa yhden Suomen valtamedian, Helsingin Sanomien, tavasta uutisoida valtakunnallisesti merkittävistä lain muutoksesta. Tarkoituksena on selvittää, millaisia kokonaisuuksia aineistoni uutisista muodostuu ja näin hahmottaa Helsingin Sanomien uutisoinnin kokonais kuvaa. Tutkimukseksi pääkysymys on;

Millaista on uuden varhaiskasvatuslain uutisointi Helsingin Sanomissa?

Pyrin löytämään kysymykseen vastauksia kahden alakysymyksen avulla, jotka liittyvät Goffmanin kehysanalyysin avulla muodostuneisiin kokonaisuuksiin sekä Galtungin ja Rugen uutiskriteereiden toteutumiseen Helsingin Sanomien uutisoinnissa. Tutkimukseni alakysymykset ovat;

- a) Millaisia kokonaisuuksia uuden varhaiskasvatuslain uutisoinnista löytyy Goffmanin kehysanalyysin pohjalta?
- b) Miten uuden varhaiskasvatuslain uutisointi on täyttänyt Galtungin ja Rugen uutiskriteerit?
  - Tapahtuman esiintymiseen liittyvät kriteerit (toistuvuus ja voimakkuus)
  - Itse tapahtumaan liittyvät kriteerit (yllätyksellisyys, negatiivisuus, jatkuvuus, yksiselitteisyys, merkittävyys, odotettavuus, valtion tai henkilön kuuluminen eliittiin)
  - Uutisen käsittelyyn liittyvät kriteerit (päivän valikoima, henkilöitävyys)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Tutkimuskohde ja lähestymistapa

Laadullinen tutkimus on kokonaisuus, jossa aineiston kerääminen ja analyysi ovat tiukasti toisiinsa sidoksissa (Tuomi & Sarajarvi 2009). Oma tutkimukseni on juuri tällainen osien summa, sillä teen Helsingin Sanomien uutisten pohjalta aineiston analyysin. Laadullisessa tutkimuksessa teoreettisella tiedolla on merkittävä rooli tutkimuskysymysten luomisessa. Agee (2009) on todennut, että laadullisissa kysymyksissä tulee huomioida sekä teoreettinen että metodologinen puoli. Kysymysten tehtävänä on keskittyä tutkimuksen fokukseen sekä täsmällisesti selittää tutkimuksen tarkoitus. Kysymysten muodostuksessa tulee kehystää sanat, jotta sanamuodot ja teoria muodostavat linkin keskenään. (Agee 2009.) Tutkimuskysymykseni olen muodostanut juuri Ageen ajatusten pohjalta, sillä kahdessa alakysymyksessä, jotka liittyvät uutiskriteereiden esiintymiseen ja uutisoinnin kehysanalyysiin, linkitän ja avaan tutkimukseeni liittyvää teoriaa ja metodologiaa. Pääkysymykseni puolestaan linkittyy suoraan tutkimukseni fokukseen.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston analyysi rakentuu kahdesta vaiheesta; havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta (Alasuutari 2011). Omassa tutkimuksessa pelkistän Helsingin Sanomien uutisoinnin pohjalta tehtyjä havaintoja, jotta voin nähdä uutisoinnin osana laajempaa kokonaisuutta ja näin ratkaista tutkimuskysymysten arvoituksen. Tutkimuksessani on sisällönanalyttinen lähestymistapa, jossa on kuvaileva ja kartoittava ote. Tällöin tutkimuksen aineistosta pyritään löytämään teemoittelun ja luokittelun kautta kokonaisuuksia. (Patton 2002.) Juuri tällaista luokittelua toteutan Goffmanin kehysanalyysin pohjalta. Yhteenvetona voidaan todeta, että laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on ennen kaikkea prosessi, sillä tutkimustehtävät ja erilaiset ratkaisut tyypillisesti muotoutuvat vähitellen tutkimuksen teon yhteydessä (Kiviniemi 2010). Minunkin tutkimuksessani kohde oli alusta asti selvillä, mutta lähestymistapa ja tutkimuskysymykset muotoutuivat matkan varrella.

6.2 Aineiston keruu

Tutkimukseni alussa suoritin Helsingin Sanomien verkkosivuilla haun, jossa hakusanana oli ”varhaiskasvatuslaki”. Tämä haku tuotti yhteensä 28 artikkelia, jotka olivat uutisia, pääkirjoituksia, mielipidekirjoituksia ja kolumneja. Valikoin aineistokseni uutiset, joita oli yhteensä 12 kappaletta. Myöhemmin huomasin, että haku tuottaa enemmän tuloksia, kun hakusanaksi kirjoittaa ”varhaiskasvatusla”, jolloin hakusana kattaa sanan kaikki taivutusmuodot. Tämän hakusanan avulla sain 115 artikkelin kokoelman, joista varhaiskasvatuslakiin liittyviä uutisia oli yhteensä 29 ja neljä uutiseen liittyvää faktalaatikkoa, joiden tarkoituksena on avata uutisen taustoja. Haku tuotti noinkin paljon tuloksia, sillä hakusanani viittasi nyt myös varhaiskasvatuslautakuntaan, josta on ollut paljon uutisointia Helsingin Sanomien Kaupunki-sivuilla.

Kiviniemi (2010) on korostanut laadullisessa tutkimuksessa aineiston rajaamisen merkittävyyttä. Rajaaminen pohjautuu mielekkään ja selkeän ongelmanasettelun löytämiseen, jossa on kyse myös tulkinnallisesta rajauksesta. Laadullinen aineisto ei itsessään kuvaa todellisuutta, vaan tieto välittyy tarkasteluperspektiivien kautta, jossa näkyy tutkijan oma presenssi. (Kiviniemi 2010.) Aineistoa lukiessani päätin rajata 29 uutisen kokoelmaa, sillä kolme vanhinta uutista liittyivät varhaiskasvatuksen siirtymiseen opetus- ja kulttuuriministeriölle. Näissä uutisissa on vain mainittu varhaiskasvatuslaki, joten jätin nämä pois aineistostani, koska tutkimustehtäväni on tutkia juuri varhaiskasvatuslakiin liittyvää uutisointia. Näin ollen aineistoni on 26 uutisen ja neljän faktalaatikon kokonaisuus, joista ensimmäinen uutinen on ilmestynyt 5.3.2013 ja viimeisin 24.1.2015. Uutisista 22 on ilmestynyt Kotimaa-sivuilla ja kahdeksan Poliittika-sivuilla. Lähteisiin olen listannut uutiset päivämäärän mukaiseen järjestykseen. Pohdin myös, olisiko minun pitänyt rajata uutisointia tarkemmin päivämäärän lisäksi myös aihepiirien perusteella. Päätin kuitenkin jättää aineistoksi kaikki uutiset, jotka ovat ilmestyneet maaliskuusta 2013 lähtien ja joissa on mainittu varhaiskasvatuslaki. Näin ollen saan kokonaiskuvan kaikkeen uuteen lakiin liittyvästä uutisoinnista.

6.3 Kehysanalyysi

Tutkimukseni metodiksi olen valinnut Goffmanin kehysanalyysin, joka on kulttuurintutkimuksellista traditiota ja kriittistä tutkimusperinnettä. Horstin (2005) mukaan kriittisessä tutkimusperinteessä sosiaaliset käytännöt, kuten kieli, kuva ja journalismi, rakentavat sosiaalista maailmaa. Tässä ajattelussa media nähdään osana todellisuutta, joka on yhteydessä Mustosen ajatukseen mediasta merkitysten tuottajana ja yhteisten kokemusten sekä kontaktien luomisessa (Horsti 2005, Mustonen 2001). Kehysanalyysi on Horstin (2005) mukaan yhteiskunnallisessa kontekstissa osana kulttuurin tutkimuksellista traditiota. Kehysanalyysiin kuuluvaa kehystämisen käsitettä on kuvattu siltana kognition ja kulttuurin välillä (Brüggemann 2014). Samanlaisen yhteyden on huomannut Puroila (2002), joka on Goffmania lainaten linkittänyt yksilön tajunnan (kognitio) ja sosiaalisen ympäristön toisiinsa. Kehysanalyysin ydin löytyy siitä, miten ulkopuolinen maailma ja tilanne rakentavat yksilölle subjektiivisen kokemuksen todellisuudesta (Puroila 2002).

Omassa tutkimuksessa tulkiten kehysanalyysia mediatutkimuksen näkökulmasta sekä huomioin teoreettisen viitekehyksen yhteiskunnallisen osuuden, koska päivähoitolain uudistamisella on vahva yhteiskunnallinen konteksti. Kehysanalyysin juuret pohjautuvat 1970-luvun Yhdysvaltoihin, jossa teorian loi Erving Goffman. Kehyksen (*frame*) käsitteellä viitataan juuri edellä kuvattuun kehysanalyysin ydinajatukseen, sillä kehyksen ajatellaan rakentavan kognitiivisen tulkintakehikon, jonka avulla yksilö voi järjestää kokemusmaailmaansa (Horsti 2005). Goffman (1974) on teoksessaan määritellyt kehystämisen asioiden käsittämisenä (*making sense of events and things*). Horstin (2005) mukaan tilanteiden määritelmät ovat kehyksiä, jolloin kehysanalyysi (*frame analysis*) on kokemusten jäsentämistä, joka tapahtuu kehysten tutkimisen kautta. Goffmanilla (1974) on työssään kaksi mielenkiinnon kohdetta: yksilön kognitiivisuus ja yhteiskunnallisen tason merkittävyys kehysanalyysille. Oma tutkimukseni korostaa juuri kehysanalyysin yhteiskunnallista tasoa, sillä uusi varhaiskasvatustilanne on yhteiskunnallinen ilmiö. Karvonen (2000) on todennut, että kehyksen käsite

on toimiva perustyökalu mediatutkimuksessa, jolloin se sopii journalistisen maailman hahmottamiseen, tekstien kirjoittamiseen ja vastaanottamisen analyysiin. Vaikka oma aineistoni on kokoelma uutisia, tutkimukseni fokus on kasvatustieteellisessä tutkimuksessa, sillä tavoitteena on selvittää juuri päivähoitolain uudistamiseen liittyviä kehyksiä.

Toinen tapa selittää kehyksen käsitettä empiirisessä aineistossa on D'Angelon (2002) mukainen nelijako: (1) mediatekstien kehysten erittely ja mitaaminen, (2) olosuhteet, jotka tuottavat kehyksiä, (3) uutiskehyksen vuorovaikutus yksilön aiemman tiedon kanssa ja (4) uutiskehysten yhteiskunnallisten tasojen muokkaaminen. Tarkastelen aineistoa Galtungin ja Rugen uutiskriteerien valossa ikään kuin uutiskriteerit olisivat kehyksiä, joiden esiintymistä mitaan. Tämä tapa on samansuuntainen toimintamalli D'Angelon ensimmäisen selityksen kanssa, sillä mediateksteissä voidaan mitata kehyksiä.

Kehysanalyysi rakentuu vaiheista, joiden avulla itse kehykset muodostuvat. Ensimmäisessä vaiheessa kerätään systemaattisia havaintoja rajatusta aineistosta. Toinen vaihe sisältää laajempien ja limittyvien kontekstien kartoittamisen, jolloin pyritään vastaamaan kysymykseen; millaisia asia- ja tilanneyhteyksiä tässä aineistossa on? Kolmas vaihe liittyy erilaisten tulkintakehysten hahmottamiseen ja neljännessä vaiheessa pohditaan löydettyjen kehysten sosiokulttuurista tulkintaa. (Goffman 1974.) Neljännessä vaiheessa voidaan pohdita, miksi ja miten havaitut tulkintakehykset ovat aineiston tilanteessa ja kulttuurisessa kontekstissa mahdollisia ja uskottavia? Tällaista pohdintaa teen luvussa kahdeksan, mutta kehysanalyysin kolme ensimmäistä vaihetta esittelen jo luvussa seitsemän.

Eräs kehysten erittelyyn liittyvä haaste on Horstin (2005) mukaan kehysten moniselitteisyys. Tässä metodissa perusongelmana on tulkinnanvaraisuus siitä, onko jokin löydetty ja luokiteltu ilmiö kehys vai tema (Horsti 2005). Tutkimuksessani olen ratkaissut ongelman nimeämällä tutkimuksen yleiseksi teemaksi päivähoitolain uudistamisen, jolloin tutkimukseni kehys on median, ja tässä tapauksessa Helsingin Sanomien, erilaiset tavat kehystä aiheita. Horsti (2005) onkin todennut, että kehysanalyysiin liittyy aina tietynlaista tulkinnan-

varaisuutta, mutta mitä toistuvampi ja hallitsevampi löydetty kehys on, sitä pienempi on tulkinnanvaraisuuden riski.

Kehysanalyysia metodina on käytetty aiemminkin kasvatustieteellisessä tutkimuksessa. Puroila (2002) on väitöskirjassaan soveltanut kehysanalyysia perinteikkäämmässä varhaiskasvatuksen tutkimuksessa. Hän on määritellyt, että kehysanalyttisessä varhaiskasvatuksen tutkimuksessa huomio kohdistuu tilanteiden näkökulmaan. Tällaisessa tutkimuksessa voidaan esimerkiksi eritellä varhaiskasvattajien vuorovaikusta ja toimintatapoja päiväkodin arjessa, jolloin kehysanalyttisen näkökulman mukaisesti otetaan huomioon sosiaalisen tilanteen itsessään määrittämiä kehyksiä. Tutkimusta voidaan näin ajateltuna tehdä esimerkiksi erilaisten työtilanteiden erittelyn yhteydessä. (Puroila 2002.)

Kehysanalyysi on metodina luotettava monissa tutkimuksissa, mutta on tärkeää ymmärtää metodin toimivuus juuri omien tutkimuskysymysten valossa. Tutkimuksessani yhdistyvät Goffmanin kehysanalyysin kaksi painostusta; (1) yhteiskunnallisen tason kannalta kehysanalyysi soveltuu tuottamaan yhteiskunnallisesti merkittävää tietoa, sillä päivähoitolain uudistus on merkittävä yhteiskunnallinen muutos. Toinen Goffmanin painotus liittyy (2) yksilön kognitiivisuuteen, jota voidaan selittää Helsingin Sanomien uutisoinnin herättämillä ajatuksilla lukijoiden keskuudessa. Tutkimukseni ei keskity kognitioiden etsimiseen, vaan tavoitteena on löytää uutisoinnin kehyksiä, mutta metodin sovellettavuuden mahdollisuuksista on hyvä olla tietoinen.

6.4 Aineiston analyysi

Aineiston analyysimenetelmät kehittyvät Horstin (2005) mukaan aina suhteessa tutkittavaan aineistoon ja tutkimuskysymyksiin, jolloin metodikirjallisuuden lisäksi hyödynnetään aineistoon liittyvää teoreettista tietoa. Tämä näkemys on linjassa Ageen (2009) määrittelemässä laadullisen tutkimuksen kysymysten muodostamisessa, jossa huomio kohdistetaan juuri teoreettisen ja metodologisen tiedon yhdistämiseen. Myös tutkimuskysymykset, aineisto ja tutkimusasetelma vaikuttavat aina kehysanalyysin soveltamiseen (Horsti 2005). Välierro-

nen (1995) on kuvannut aineistolähtöistä tutkimustapaa yhdistelmäksi metodologista tietoa, konkreettista tekstianalyysia sekä tieteensosiologian tutkimuksia. Näin ajateltuna tulkinta on aina sidoksissa teoreettiseen viitekehykseen ja aiheen laajempaan teemaan (Väliverronen 1995). Aineistoni analyysi muodostuu juuri näin, sillä kehysanalyysin metodologinen tulkinta on sidoksissa teoreettiseen viitekehykseen uuden varhaiskasvatuslain valmistelun vaiheista sekä uutisoinnin laajempaan teemaan.

Aineiston analyysin ensimmäisessä vaiheessa luin uutisia systemaattisesti läpi, jotta sain kattavan kokonaiskuvan. Seuraavassa vaiheessa tulkitsin Galtungin ja Rugen uutiskriteereitä omaan aineistooni, jolloin laskin taulukon avulla uutiskriteereiden esiintymistiheyttä. Tällainen tutkimuksellinen valinta tuntuisi liittyvän määrälliseen tutkimukseen frekvenssien laskemiseen, mutta tässä tutkin laadullisin menetelmin uutiskriteereiden esiintymistä. Tavoitteena on D'Angelon (2002) määritelmän mukaisesti tutkia mediateksteissä eriteltyjen kehysten esiintymistä ja mitata näitä määrällisesti. Analyysin tässä vaiheessa en pyrkinyt kehysanalyysin mukaisesti luomaan kehyksiä, vaan käytin Galtungin ja Rugen uutiskriteereitä valmiina mittarina aineiston tulkinnalle (liite 1).

Analyysin seuraavassa vaiheessa etsin aineistoni hallitsevia teemoja, joiden pohjalta muodostin kehyksiä. Goffmanin (1974) kehysanalyysin vaiheiden pohjalta keräsin systemaattisia havaintoja aineistosta, joista pyrin kartoittamaan teemoja osana laajempia ja limittyviä konteksteja. Löysin uutisista teemoja, kuten eduskunnan ja hallituksen vahvan roolin sekä toistuvat negatiiviset ilmaukset. Monissa uutisissa viitattiin siihen, kuinka aikataulu on hyvin rajallinen, hallituksella on kiire ja nykyinen päivähoitolaki on jo yli 40 vuotta vanha. Keräsin havaintoja ylös, joiden pohjalta hahmottelin kehyksiä. Ensimmäisessä vaiheessa minulla oli 12 kehysideaa: lain sisältö, lapsen oikeus, aika, negatiivisuus, positiivisuus, raha, hallitus ja eduskunta, uuden lain tarpeellisuus, koulutus, pettymys, päiväkodin työntekijät ja toiveet. Laskin myös, kuinka usein asia on esiintynyt uutisoinnissa, sillä näin hahmotin uutisoinnin kantavat teemat. Yhdistin kehysideoita ja nimesin niitä uudelleen, jolloin sain viiden kehyksen kokonaisuuden: politiikka, lain sisältö, negatiivisuus, aika ja lapsen oikeus (liite 2).

6.5 Luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta eli reliabiliteettia korostetaan laadullisessa tutkimuksessa erityisesti aineiston keruun liittyvän vaihtelun ja hallitsemisen näkökulmista, mutta tämä vaihtelu nähdään osana tutkimuksen kehitysprosessia. Laadullisessa tutkimuksessa korostetaan prosessin luonnetta, sillä näin tutkimukseen saadaan lisättyä uskottavuutta. (Kiviniemi 2010.) Tämä näkemys on linjassa Tuomen ja Sarajärven (2009) ajatukseen laadullisesta tutkimuksesta prosessina, jossa aineiston kerääminen ja analyysi ovat vahvasti sidoksissa. Omassa tutkimuksessa prosessin luonnetta kuvaa uutisten laaja skaala, sillä aineistoni on kokoelma Helsingin Sanomien uutisointia lähes kahden vuoden ajalta. On huomioitavaa, että olen valinnut uutiset sanahaun perusteella, jolloin aineistossani ei näy esimerkiksi eduskunnan yleistä työtä kuvaavia uutisia, jotka osaltaan saattaisivat selittää päivähoitolain muutoksen hitautta. Aineiston rajaaminen hakusanalla on perusteltua, sillä tutkimukseni pääkysymys liittyy kuvailemaan juuri varhaiskasvatustilanteiden uutisoinnin prosessia.

Kiviniemi (2010) on tuonut esille, että tutkimuksen luotettavuuden yhteydessä on huomioitava laadullinen tutkimus tutkijan tulkinnallisena konstruktiona. Toinen tutkija saattaisi painottaa samasta aiheesta erilaisia luokituksia tai löytää aineistosta muita ulottuvuuksia (Kiviniemi 2010). Tiedostan tämän kehysanalyysin varsinaisessa kehysten luomisen vaiheessa, mutta tutkimuksessani olen ratkaissut ongelman tukeutumalla Galtungin ja Rugen uutiskriteereihin, joita mittaan määrällisesti. Tällöin tarkoituksena on D'Angelon kuvaileman menetelmän mukaisesti mitata laadullisen tutkimuksen aineistoa uutiskriteereiden suhteen, jolloin nämä tulokset voivat osaltaan selittää löydettyjä kehyksiä. Tavoitteena on tuottaa kehyksiä, joita voin perustella Galtungin ja Rugen määrittelemien uutiskriteereiden valossa.

Kehysanalyysin valinta tutkimusmetodiksi luo omanlaisensa kysymykset tutkimuksen luotettavuudelle, jolloin uutiskriteereiden mittaamisen ja Kiviniemen mainitseman tutkijan roolin tiedostaminen eivät riitä luotettavuuden arvioinnissa. On hyvä pohtia, millainen on tutkijan rooli kehysten luomisessa sekä

miten uskottavia löytämäni kehykset ovat tämän tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen valossa. Tämä näkemys on linjassa Goffmanin (1974) ajatuksiin kehysanalyysin vaiheista, jossa viimeiseksi pohditaan löydettyjen kehysten suhdetta aineiston tilanteeseen ja kulttuuriseen kontekstiin. Puroila (2002) on tutkimuksessaan pohtinut samankaltaisia luotettavuuden ongelmia, jolloin hän on palannut kehysanalyysin perusoletuksiin eli vaiheisiin, joiden avulla luodaan mahdollisia ja uskottavia kehyksiä. Hänen mukaansa päiväkotiarjessa erilaisia kehyksiä on itsestään olemassa, mutta kehysanalyttisena tutkijana hän on tehnyt niin sanottua kaivostyöläisen tehtävää löytääkseen kehykset ja nimetäkseen ne. Kaivostyöllä hän viittaa tutkijaan, joka erilaisia työkaluja käyttäen pyrkii löytämään arvokkaan malmin materiaalin joukosta. (Puroila 2002.) Juuri tällaista työtä sisältyy oman tutkimukseeni, sillä tavoitteeni on löytää mielenkiintoisia ja vahvoja kehyksiä 30 uutisen joukosta. Brüggemann (2014) on todennut, että uutisointi itsessään luo kehyksiä, joiden mukaan journalistit uutisia kirjoittavat. Niin sanottujen peruskehysten lisäksi pyrkimykseni on löytää kehyksiä, jotka kuvailevat uuden varhaiskasvatuslain uutisointia kokonaisuutena.

Puroila (2002) on todennut, että tutkijan löytämien merkitysten tulisi mahdollisimman tarkasti vastata aineiston sisältämiä merkityksiä. Laadullisen tutkimuksen periaatteita noudattaen olen pyrkinyt prosessin muodossa tuomaan löytämäni kehykset esille. Kehystäminen ei kuitenkaan pääty tutkimuksen valmistuttua, sillä lukija luo aktiivisesti kehyksiä tutkimukselle omien lähtökohtien mukaisesti (Puroila 2002). Tavoitteeni on rakentaa tutkimuksen aiheesta mahdollisimman eksakti kuva, mutta todellisuudessa se on mahdottomuus. Puroilan (2002) mukaan tämä on tutkimuksen maailmaan liittyvää paradoksaalisuutta. Huomioitavaa on, ettei tutkimukseeni liity eettisiä kysymyksiä, sillä keräsin aineistoni Helsingin Sanomien verkkosivuilta sanahauulla. Tällaiseen media-aineistoon ei liity eettisiä valintoja, kuten haastateltavan yksilöllisyyden suojan säilyttämistä, koska Helsingin Sanomat on uutisoinnin yhteydessä jo tehnyt nämä valinnat.

7 TULOKSET

Tutkimukseni pääkysymys on; millaista on uuden varhaiskasvatuslain uutisointi Helsingin Sanomissa? Tähän kysymykseen pyrin löytämään vastauksen kahden alakysymyksen avulla, jotka liittyvät uutiskriteereiden esiintymiseen ja uutisoinnin kehyksiin. Uutiskriteerit toimivat myös kehysten luomisessa apuna, sillä esimerkiksi negatiivisuus on sekä uutiskriteeri että löydetty kehys. Näin ollen esittelen uutiskriteereiden esiintymisen ensin, sillä nämä kriteerit ohjasivat minua kehysten luomisessa.

7.1 Uutiskriteereiden esiintyminen

McKanan esittelemän kolmijaon mukaisesti Galtungin ja Rugen uutiskriteerit voidaan jakaa tapahtuman esiintymiseen, itse tapahtumaan ja uutisen käsitteelyyn liittyviin kriteereihin. Tapahtumaan esiintymiseen sisältyvät toiston ja voimakkuuden kriteerit esiintyivät aineistossa yhteensä 33 kertaa eli nämä kriteerit esiintyivät 55 prosentissa aineistoni uutisissa (liite 1). Luokittelin uutisen voimakkaaksi 18 kertaa ja toistuvaksi 15 kertaa, mitkä ovat keskimääräisiä lukuja, sillä aineistossani on uutisia yhteensä 30 kappaletta. Toistoa aiheuttivat esimerkiksi saman aiheen uutisointi uudesta näkökulmasta sekä viittaukset vastaaviin asiasisältöihin. Helsingin Sanomien uutiset tammikuulta 2015 sisältävät lähes kaikki toistuvuuden uutiskriteerin, sillä aiheena oli päivähoitoudistuksen ensimmäisen vaiheen käsittely eduskunnassa. Kolmenkymmenen uutisen joukosta löysin voimakkuuden uutiskriteerin 18 kertaa, sillä useat uutiset vaikuttivat moniin eri kohderyhmiin; *”Timo Korhosen (kesk) mukaan Suomi jäisi Suomi jäisi laista huolimatta jälkeen muita Pohjoismaita lasten varhaiskasvatuksessa”* (HS 14.1.2015). Voimakkuuden uutiskriteeriä voidaan perustella uuden varhaiskasvatuslain tuomilla muutoksilla, jotka koskevat lapsiperheitä ja varhaiskasvatuksen kentällä työskentelevää henkilökuntaa.

Itse tapahtumaan liittyvistä uutiskriteereistä negatiivisuuden kriteeri oli vahvin, sillä se esiintyi 30 uutisen joukossa 26 kertaa (liite 1). Negatiivisuuteen

on viitattu eri termeillä; *”Lain nimi muuttuu, mutta sisältö ei”* (HS 11.1.2015) tai *”Opettajajärjestöt ovat pahoin pettyneitä esitykseen”* (HS 19.12.2014). Toinen usein esiintynyt uutiskriteeri oli yllätyksellisyys, sillä luokittelin 24 uutista yllättäviksi tapahtumiksi. Konkreettinen esimerkki tästä on lakiesityksen sisältöön liittyvä uutisointi, joka saattoi tulla monelle yllätyksenä; *”Tarkempaa säätelyä kaivattiin esimerkiksi henkilöstön ammattinimikkeistä, kelpoisuuksista ja mitoituksista.”* (HS 14.1.2015). Itse tapahtumaan liittyvistä uutiskriteereistä myös merkittävyys, jatkuvuus ja yksiselitteisyys esiintyivät usein uutisissa (liite 1). Merkittävyyden kriteeri täyttyi 22 kertaa aineistossa, sillä useissa uutisissa oli korkea kulttuurinen arvo, mikä tarkoittaa uutisten liittymistä samanlaiseen kulttuuritaustaan lukijoiden kanssa. Uutisista 17 täytti jatkuvuuden kriteerin, joka tarkoittaa, että uutiset linkittyvät toisiinsa. Esimerkiksi Kallialan ja Onnismaan (HS 13.1.2014) asiantuntijakirjoitus summaa tapahtumia ja luo jatkuvuutta uutisten välille. Yksiselitteisyyden kriteeri esiintyi aineistossa 16 kertaa, mikä viittaa siihen, että näissä uutisissa oli selkeä rakenne. Kaikki uutisten yhteydessä esiintyneet faktaalitikat täyttivät yksiselitteisyyden kriteerin, sillä niiden tehtävä on avata uutisointiin liittyviä taustoja tiivistetysti (HS 14.1.2015, 13.1.2015, 11.12.2014 ja 14.8.2014). Odotettavuuden kriteeri täyttyi vain neljä kertaa ja silloin tapauksissa, joissa eduskunta oli kokoontunut keskustelemaan muun muassa varhaiskasvatuslaista, jolloin yleisö voi odottaa uutisointia aiheesta (liite 1). Valtion kuuluminen eliittiin kriteeri ei täyttänyt kertaakaan ja henkilön kuuluminen eliittiin vain kahdesti, kun uutisen kohteena olivat Sari Sarkomaan ja Krista Kiurun kommentit (HS 29.8.2014 ja 22.8.2014). Luokittelin kansanedustaja Sarkomaan ja opetusministeri Kiurun julkisuuden henkilöiksi.

Uutisen käsittelyyn liittyvät kriteerit eli päivän valikoima ja henkilöittävyys eivät juuri näyttäneet aineistossani. Henkilöittävyys kriteeri täyttyi kolme kertaa; edellä mainittujen Sarkomaan ja Kiurun kommenttien lisäksi lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttilan puheenvuorossa (HS 7.12.2014), jossa hän arvostelee hallitusta siitä, ettei varhaiskasvatuslaki oli vielääkään valmis. Päivän valikoima -kriteeriä en voinut arvioida, sillä minun olisi pitänyt tutustua kyseisen päivän koko numeroon, jotta olisin voinut pohtia, onko uutinen vain tasa-

painottamassa lehden sisältöä. Tämä ei ole mielekäs tehtävä tutkimuskysymykseksi valossa, sillä tavoitteena on luoda kokonaiskuva Helsingin Sanomien uutisoinnista, eikä keskittyä Helsingin Sanomien lehden rakenteeseen. Monet aineistoni uutisista kuitenkin täyttivät useamman kriteerin, joten useilla uutisilla voidaan todeta olevan korkea uutisarvo Galtungin ja Rugen ajatusten mukaisesti. Negatiivisuuden uutiskriteerin esiintyminen lähes jokaisessa uutisessa antoi minulle valmiuksia hahmottaa uutisoinnin kokonaiskuvaa. Näin ollen negatiivisuuden kriteeristä tuli eräs tutkimukseni kehys.

7.2 Uutisoinnin kehykset

Helsingin Sanomien uutisista erottui Goffmanin kehysanalyysin pohjalta viisi kehystä, jotka kertovat kyseisen printtimedian tavasta uutisoida aiheesta. Kehysanalyysin vaarana on sekoittaa teeman ja kehyksen käsitteet, jonka vuoksi olen määritellyt teemaksi päivähoitolain uudistamisen. Kehyksen käsite puolestaan on Helsingin Sanomien tapa kehystää tätä aihetta. Analyysin pohjalta löysin viisi kehystä: politiikka, lain sisältö, negatiivisuus, aika ja lapsen oikeus.

7.2.1 Poliitiikan kehys

Poliitiikan kehys tarkoittaa kaikkea poliittista toimintaa, joka on esiintynyt uutisten yhteydessä. Erityisesti tässä aineistossa huomio kohdistui hallituksen ja eduskunnan työhön. Poliitiikan kehys esiintyi uutisissa yhteensä 23 kertaa, joten 30 uutisen kokoelmassa kehys on varsin luotettava (liite 2). Helsingin Sanomat on kehystänyt uuden varhaiskasvatuslain uutisointia politiikan avulla muun muassa kuvaamalla hallituksen ja eduskunnan työtä, viittaamalla usein rakennepoliittiseen ohjelmaan ja hallitusohjelmaan sekä kuvaamalla erilaisia vaiheita, joissa varhaiskasvatuslain valmistelu on menossa.

”Yli 40 vuotta vanhan päivähoitolain päivitys jaksoi puhuttaa eduskuntaa kolme ja puoli tuntia tiistaina, kun joululomiltaan palanneet kansanedustajat pääsivät opetusministeri Krista Kiurun johdolla valmistellun varhaiskasvatuslakiesityksen kimppuun.” (HS 13.1.2015)

Politiikan kehyksessä on korostettu, että joulukuun 2014 hallituksen esitys uudeksi varhaiskasvatuslaiksi on vain osauudistus. Opetusministeri Kiurun tavoitteena oli perustaa parlamentaarinen työryhmä, joka jatkaisi varhaiskasvatustlain uudistamisen toista vaihetta, jossa säädettäisiin muun muassa päiväkotien henkilöstön kelpoisuudesta ja määrästä suhteessa hoidettaviin lapsiin (HS 11.1.2015). Opposition kuuluvat keskusta ja perussuomalaiset kieltäytyivät osallistumasta ryhmään vedoten kiireeseen ja hallituskauden loppumiseen.

”Opetusministeri Krista Kiurun (sd) oli tarkoitus perustaa kaikkien eduskuntaryhmien parlamentaarinen työryhmä suunnittelemaan varhaiskasvatuslain jatkovalmistelua, mutta niin keskusta kuin perussuomalaiset ovat kieltäytyneet osallistumista ryhmään.” (HS 11.1.2015)

Monissa uutisissa viitattiin hallitusohjelmaan, jossa on päätetty uuden varhaiskasvatuslain asettamisesta. Poliitiikan kehykseen kuuluvissa uutisissa toisteltiin lain keskeneräisyyttä, hallituskauden suuria koulutuksellisia tavoitteita, byrokraattisuutta ja hallituksen työn viivästymistä. Muutamaaan otteeseen kyseenalaistettiin jopa eduskunnan voimavaroja säätää uusi varhaiskasvatuslaki. Poliitiikan kehiksen uutisissa hallituksen ja eduskunnan työtä kuvailtiin monipuolisesti ja yksityiskohtaisesti, mutta esimerkiksi uuden lain tarpeellisuuden ei viitattu kertaakaan. Poliitiikkaan keskittyneet uutiset huomioivat vähemmän lapsen oikeuksia, sillä vain kahdeksan uutista sisälsi sekä politiikan että lapsen oikeuden kehikset (liite 2).

”Joukossa on kuitenkin hallitukselle tärkeitä kokonaisuuksia, kuten [...] varhaiskasvatuslaki [...]. Ne perustuvat hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan ja hallitusohjelmaan.” (HS 5.12.2014)

”Hallitusohjelman hankkeista valmistelussa on edelleen esimerkiksi varhaiskasvatuslain valmistelu.” (HS 10.4.2014)

”Vuoden 2012 lopusta ahertaneen työryhmän toimenkuvaa on lisäksi mutkistanut hallitus, joka rakennepaketissaan viime syksynä esitti jopa subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamista. Myös kelpoisuuksia tuli rakennepaketin mukaan mieluummin madaltaa kuin nostaa.” (HS 18.3.2014)

7.2.2 Lain sisällön kehys

Lain sisällön kehys kuvastaa sisältöä, jota uuteen varhaiskasvatuslakiin on ehdotettu, toivottu ja säädetty joulukuun 2014 hallituksen esityksessä. Tämä kehys esiintyi 30 uutisen joukossa yhteensä 21 kertaa, joten kehys on melko voimakas (liite 2). Aineistoni uutisissa vuosilta 2014 ja 2013 viitattiin toiveisiin, joita uuteen varhaiskasvatuslakiin tulisi kirjata. Tällaisia toiveita ovat muun muassa säädökset maksimiryhmäkoosta, vuoropäivähoidosta sekä päivähoidon ja varhaiskasvatuksen käsitteiden määritelmät. Helsingin Sanomat uutisoi 19. joulukuuta 2014, että hallituksen esityksessä säädetään ryhmien enimmäiskoosta, mutta samassa uutisessa todettiin, että lapsia voi laskea ryhmään yli enimmäismäärän, kunhan lapset eivät ole paikalla samaan aikaan.

"Heidän [OA]:n] mukaansa varhaiskasvatus tulee määritellä tavoitteelliseksi, suunnitelmalliseksi ja pedagogiseksi toiminnaksi, johon kuuluvat hoito ja huolenpito. Päivähoidon tehtävä taas on pääasiassa työvoimapolitiittinen, koska se mahdollistaa vanhempien työssäkäynnin, opiskelun tai muuhun syyhyyn perustuvan lapsen hoidon." (HS 11.1.2015)

"Uudessa laissa säädetään päiväkotiryhmien enimmäiskoosta. Yli kolmivuotiaiden ryhmässä saisi olla kokopäivähoidossa yhtä aikaa läsnä enintään 21 lasta ja alle kolmivuotiaiden ryhmässä enintään 12 lasta." (HS 19.12.2014)

"Sarkomaan [kansanedustaja, Opetushallituksen puheenjohtaja] mukaan uudessa varhaiskasvatuslaissa tulisi selkiyttää päivähoidon ja varhaiskasvatuksen määritelmä, tavoitteet sekä henkilöstön tehtävät, roolit ja nimikkeet" (HS 29.8.2014)

"Uuteen varhaiskasvatuslakiin on paine kirjata omat säädökset vuorohoidosta." (HS 9.5.2013)

"Super [ammattiliitto] vaatikin varhaiskasvatuslakiin kirjausta ryhmien maksimikoosta" (HS 6.3.2013)

Uuteen varhaiskasvatuslakiin toivottiin runsaasti muutoksia sisältöön, mutta eri tahot totesivat hallituksen esityksen pettymykseksi ja pelkäsi nimen vaihdoksi päivähoitolaista varhaiskasvatuslaiksi. Lakiesitykseen kohdistui Helsingin Sanomien uutisoinnissa suuret odotukset henkilöstön kelpoisuuksista, mitoituksesta, roolista ja nimikkeistä. Päiväkoteihin toivottiin lisää yliopistokoulu-

tuksen saaneita lastentarhanopettajia, mutta lakiesitystä valmisteleva työryhmä piti nykyistä lastentarhanopettajien määrää riittävänä.

”Tarkempaa säätelyä kaivattiin esimerkiksi henkilöstön ammattinimikkeistä, kelpoisuuksista ja mitoituksista” (HS 14.1.2015)

”Useissa puheenvuoroissa toivottiin, että nykyistä suurempi osuus päiväkotihenkilöstöstä olisi korkeakoulututkinnon suorittaneita. Nyt heitä on alle kolmannes.” (HS 14.1.2015)

”Uutta varhaiskasvatustilaa valmisteleva työryhmä esittää, että päiväkotien nykyinen henkilöstömitoitus säilytetään pääosin ennallaan. Ryhmä siis katsoo, että päiväkoteihin ei välttämättä tarvita lisää korkeasti koulutettuja työntekijöitä.” (HS 21.3.2014)

Uutisoinnissa korostettiin jokaiselle lapselle laadittavaa henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimista sekä Opetushallituksen tehtävää laatia valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Uutisissa myös todettiin, että varhaiskasvatus on jäänyt liian vähälle huomiolle sekä kyseenalaistettiin laadukkaana varhaiskasvatuksen merkitys. Lain sisällön kehyksen voidaan todeta olevan täynnä toiveita, mutta hallituksen esitys jäi toiveiden näkökulmasta vaiheeksi.

7.2.3 Negatiivisuuden kehys

Negatiivisuuden kehys oli uutisoinnin vahvin kehys, sillä se esiintyi aineistossani 26 kertaa, joten aineistossani vain neljässä uutisessa ei ollut negatiivista sävyä (liite 2). Tähän kehykseen kuuluu hyvin paljon erilaisia asiasisältöjä, mutta voidaan todeta, että uutisointi oli hyvin usein keskittynyt negatiivisiin ilmauksiin. Eniten kritiikkiä kohdistui hallituksen joulukuun esitykseen uudeksi varhaiskasvatustilaksi, jota kutsuttiin keskeneräiseksi, linjattomaksi, epäonnistuneeksi, riitaisaksi ja pettymykseksi. Vain SDP kuvasi esitystä historialliseksi askeleeksi (HS 13.1.2015). Monissa uutisten sitaateissa todettiin, että lain nimi muuttuu, mutta sisältö pysyy ennallaan. Kolmen uutisen sitaateissa jopa viitattiin, että Suomi jäisi jälkeen muita Pohjoismaita lasten varhaiskasvatuksessa.

"Onko kyseessä historiallinen uudistus, jos vain nimike muuttuu päivähoitolaista varhaiskasvatusta laiksi, mutta sisältö ei?" kysyi kansanedustaja Tuomo Puumala (kesk.)" (HS 14.1.2015)

"Kokoomuksen Sari Sarkomaa mukaan päivähoitolain valmistelu aloitettiin liian myöhään, minkä takia esitys on pettymys eikä se tuo todellista uudistusta." (HS 13.1.2015)

"Kaikkiaan opettajajärjestöt ovat OAJ:n mukaan pahoin pettyneitä esitykseen, koska se on kunnianhimoton ja syntyessään jo vanhanaikainen." (HS 18.12.2014)

Negatiivisuuden kehys ulottuu hallituksen ja eduskunnan työhön, sillä hallitustaivalta on pidetty riitaisena ja lakiesityksen valmistelu ei ollut riittävän avointa. Niin ikään oltiin huolissaan kuntien välisistä varhaiskasvatuksen eroista ja mahdollisuudesta poiketa maksimiryhmäkoosta, vaikka siitä säädettiin hallituksen esityksessä. Työryhmän esitys, joka julkaistiin maaliskuussa 2014, sai myös kovaa kritiikkiä, sillä sitä pidettiin eripuraisena, riitaisena ja "kasana pykäläviilauksia" (HS 18.3.2014).

"Päivähoitouudistus vesittymässä pahoin – eripurainen työryhmä sai aikaan vain viilauksia pykäliin." (HS 18.3.2014, otsikko ja ingressi)

Negatiivisuuden kehys ulottui rahalliseen aspektiin, sillä uutisissa todettiin, ettei varhaiskasvatusta säättämiseen ole saatu rahaa, eikä siitä saisi syntyä lisäkustannuksia. Eräessä uutisessa todettiin, että uudistamiseen tulisi saada rahaa, mutta silti varhaiskasvatusta uudistaminen jäi syksyn 2014 budjettiriihessä ilman mainintaa. Opetusministeri Kiuru perustelikin henkilöstömitoitusten säilyttämistä ennallaan juuri rahallisesta näkökulmasta. Negatiivisuuden kehys ulottuu lähes jokaiselle varhaiskasvatusta valmistelun osa-alueelle, sillä jo uutisoinnin perusteella voidaan nähdä, kuinka riitaista ja hankalaa uuden lain säätäminen on ollut.

"Hän [opetusministeri Krista Kiuru] muistutti myös, että yhteiskunnassa on erilaisia näkemyksiä päivähoitosta, eikä kovin suuriin muutoksiin esimerkiksi henkilöstömitoituksessa nyt ollut mahdollisuuksia, kun budjetissa tai kehyksissä ei saatu siihen rahaa." (HS 13.1.2015)

7.2.4 Ajallinen kehys

Ajallinen kehys esiintyi uutisissa yhteensä 17 kertaa, joten kehys ei ole yhtä merkittävä kuin aiemmin esitellyt politiikan, lain sisällön ja negatiivisuuden kehukset (liite 2). Ajallisuus on kuitenkin teema, johon Helsingin Sanomat on usein viitannut uutisoinnissaan. Tähän kehykseen kuuluu erilaisia ajanilmauksia, jotka ovat toistuvasti esiintyneet uutisten yhteydessä. Kolme faktalaatikkoa neljästä on kertonut nykyisen lain olevan vuodelta 1973 (HS 14.1.2015; HS 13.1.2015; HS 14.8.2014). Tämä hahmottaa hyvin faktalaatikon tarkoitusta eli tuoda esiin uutisoinnin taustalla olevia tekijöitä.

"Nykylaki on ollut voimassa yli 40 vuotta." (HS 19.12.2014)

"Sehän on jo yhtä vanha kuin minä eli 40 vuotta", hän [opetusministeri Kiuru] havainnollisti." (HS 22.8.2014)

Kahdessa uutisessa todettiin, että uuden varhaiskasvatuslain valmistelu on ollut eduskunnassa listoilla 15 vuotta, mutta silti vasta joulukuussa 2014 saatiin eduskuntaan varhaiskasvatuslain uudistuksen ensimmäinen vaihe. Lakiesityksen valmistelua on moitittu kiireen tunnusta ja siitä, että valmistelu aloitettiin liian myöhään. Uutisissa on myös viittauksia siihen, milloin uuden lain pitäisi tulla voimaan. Ajallista kehystä on käsitelty eri näkökulmista, joten aihe oli syytä nostaa omaksi kehykseksi.

"Kataisen hallituksen ohjelma vuodelta 2011 lupasi säätää uuden varhaiskasvatuslain. Stubbin hallitus lupasi jatkaa valmistelua." (HS 13.1.2015, faktalaatikko)

"Samoilla linjoilla on perussuomalaisten ryhmän vetäjä Jari Lindström: "Päätimme, että tällä aikataululla ei lähdetä juoksemaan näin isoa asiaa. Jos Kiurulla on hätä kädessä, niin on hätä kädessä." (HS 11.1.2015)

"Päivähoitolain uudistuksen ensimmäinen vaihe tulisi voimaan syksyllä 2015" (HS 18.12.2014)

"Eduskuntaan varhaiskasvatuslain pitäisi ehtiä ensi keväänä [kevät 2014], jolloin se voisi tulla voimaan 2015." (HS 9.5.2013)

7.2.5 Lapsen oikeuden kehys

Lapsen oikeuden kehys viittaa lapsen oikeuteen laadukkaaseen varhaiskasvatukseen, sillä oikeudet on tavoitteena määritellä varhaiskasvatuslain valmistelun toisessa vaiheessa. Tämä kehys esiintyi aineistossa vain 12 kertaa, joten tämä on tutkimukseni heikoin kehys (liite 2). On huolestuttavaa, että lapsen oikeuden kehys esiintyi uutisoinnissa harvemmin kuin muut kehykset, sillä uutta lakia valmistellaan juuri lasten tarpeista saada laadukkaampaa varhaiskasvatusta Suomessa. Subjektiivinen päivähoito-oikeus todettiin lapsen oikeudeksi, vaikkakin useissa uutisissa viitattiin subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamiseen. Hallituksessa keskusteltiin tästä vuoden 2014 loppupuolella, mutta hallitus päätyi subjektiivisen päivähoito-oikeuden säilyttämiseen.

"Parlamentaarinen työryhmä alkaa työstää toista vaihetta. Siinä on tarkoitus määritellä, kuinka laajat oikeudet lapsilla on varhaiskasvatukseen." (HS 19.12.2015)

"JHL:n [Julkisten ja hyvinvointialojen liitto] pitää kuitenkin subjektiivista päivähoito-oikeutta vireillä olevan varhaiskasvatuslain lähtökohtana. "Se on lapsen oikeus", puheenjohtaja Jarkko Eloranta sanoo." (HS 9.4.2013)

Lapsen oikeuden kehyksessä toivottiin lisää lastentarhanopettajia, sillä OAJ:n mukaisesti kaikilla lapsilla tulisi olla yhtäläiset oikeudet varhaiskasvatukseen. Tässä kehyksessä korostui viittaukset rahallisuuteen, joilla oli perusteltu lastentarhanopettajien puutetta, mutta näissä sitaateissa ei esiintynyt lapsen oikeuden kehystä. Liite 2 osoittaa, että uusimmissa uutisissa ei ole viitattu ollenkaan lapsen oikeuden kehukseen, joten voidaan kyseenalaistaa, onko uutta varhaiskasvatustilaa tehty lasten vai aikuisten ehdoilla?

"Esiopetusikää nuoremmillakin lapsilla on oikeus lastentarhanopettajaan, joten yliopistollisen lastentarhanopettajakoulutuksen aloituspaikkoja on lisättävä vastaamaan tarvetta." (HS 13.1.2014)

"OAJ:n mielestä kaikilla lapsilla pitää olla yhtäläiset mahdollisuudet osallistua varhaiskasvatukseen." (HS 30.8.2013)

8 POHDINTA

Voimassa oleva päivähoitolaki on vuodelta 1973, joka astuessaan voimaan toi muutoksia suomalaiseen päivähoitojärjestelmään. Nykyinen laki ei vastaa 2010-luvun Suomen varhaiskasvatuksen ja päivähoidon tarvetta, sillä laki on auttamatta vanhentunut. On todettu, että päivähoitolaki ei sisällöllisesti, terminologisesti tai säädösteknisesti vastaa nykypäivän vaatimuksia (STM 2009). Uutta varhaiskasvatustalakea valmistellaan kahdessa vaiheessa, joista ensimmäinen osauudistus on hallituksen esitys joulukuulta 2014. Aiheeni on erittäin ajankohdainen ja uudistuessaan lakiesitys koskettaa lähes jokaista suomalaista lapsiperhettä ja varhaiskasvatuksen kentällä työskenteleviä ihmisiä.

Olen tutkinut uuden varhaiskasvatuslain uutisointia Helsingin Sanomissa uutiskriteereiden ja kehysanalyysin avulla. Jokainen uutinen on täyttänyt useamman uutiskriteerin, joten aiheiden uutisarvo on ollut korkea. Vahvin uutiskriteeri oli negatiivisuus, sillä lähes jokainen aineistoni uutinen täytti tämän kriteerin. Uutiskriteereiden perusteella varhaiskasvatuksen uutisointia voidaan luokitella yllätykselliseksi, merkittäväksi ja vaikuttavaksi, sillä lakimuutos toisi suuria muutoksia yhteiskuntaamme esimerkiksi päivähoidon järjestämiseen koskeviin kysymyksiin. Galtungin ja Rugen uutiskriteereiden laskemisen avulla pystyin määrittämään teoreettisesta näkökulmasta uutisointia, jonka avulla sain laajemman kokonaiskäsityksen aineistostani.

Tutkimusmetodina Goffmanin kehysanalyysi kuvaa Helsingin Sanomien tapaa kehystää yleistä teemaa eli päivähoitolain muutosta. Tämän kehysanalyysin tuloksena löysin viisi kehystä: politiikan, lain sisällön, negatiivisuuden, ajallisen ja lapsen oikeuden kehykset. Uutiskriteereiden ja viiden kehyksen avulla voidaan löytää vastaus tutkimukseni pääkysymykseen; millaista on uuden varhaiskasvatuslain uutisointi Helsingin Sanomissa? Uutisointi pyörii hyvin pitkälti negatiivisessa ilmapiirissä, sillä hallituksen esitykseen (HE 2014) oltiin eri tahojen puolesta pettyneitä ja esitystä kuvattiin pelkkänä nimenvaihtona päivähoitolaista varhaiskasvatuslaiksi. Poliitiikan vahva rooli yllätti minut, sillä useissa uutisissa viitattiin hallituksen ja eduskunnan työhön muun muassa hallitus-

ohjelman ja hallituksen rakennepoliittisen ohjelman näkökulmista. Kuten teoreettisessa viitekehyksessä myös aineistossa viitattiin usein uutisoinnin ajalliseen konseptiin; milloin uusi laki tulisi voimaan ja kuinka vanha nykyinen laki onkaan. Helsingin Sanomien uutisointi toi esiin eri tahojen mielipiteitä, kuten kansanedustajien, järjestöjen ja lapsiasiavaltuutetun. Uutisoinnissa ei kuitenkaan kertaakaan keskitytty varhaiskasvatuksen kentällä työskenteleiviin lastentarhanopettajiin, joilla olisi laajin näkökulma, mitä käytännön työssä pitäisi muuttaa. Tämä oli yllättävää, sillä Kalliala ja Onnismaa ovat todenneet Helsingin Sanomien artikkelissa 13.1.2014, että lastentarhanopettajakoulutus tuottaa vahvimman osaamisen varhaiskasvatuksen tehtäviin. Voidaan kyseenalaistaa, miksi uutisointi on keskittynyt virkamieslausuntoihin, eikä alan ammattilaisten mielipiteisiin?

Toinen merkittävä puute varhaiskasvatuslain uutisoinnissa on lapsen oikeuden kehysten vähäinen esiintyminen aineistossani, sillä tämä oli kehysanalyysin tuloksena heikoin kehys. Uusi varhaiskasvatuslaki vaikuttaa ennen kaikkea lapseen ja tämän lain tarkoituksena on turvata elinikäinen oppiminen jo pikkulapsivaiheesta alkaen. Petäjäniemi ja Pokki (2010) ovat todenneet varhaiskasvatuksen asiakkaiksi lapset ja määrittävät käsitteen koskemaan alle kouluikäisen lapsen päivähoidon ja esiopetuksen pedagogista suuntausta, jossa huomion kohteena on toiminnan sisältö. Päivähoidon he puolestaan ovat määrittäneet hallinnollisena käsitteenä palvelujärjestelmän tarpeista, jossa asiakkaina ovat lasten vanhemmat (Petäjäniemi & Pokki 2010). Jo nimen perusteella varhaiskasvatuslaki viittaa lapsen oikeuteen laadukkaaseen ja yhtäläiseen varhaiskasvatukseen, mutta miksi Helsingin Sanomien uutisointi ei ole keskittynyt lapsen oikeuden kehysten esiin tuomiseen? Tämä viittaisi siihen, että varhaiskasvatus nähdään edelleen lasten vanhempien palveluna, joka mahdollistaa työssäkäynnin, opiskelun tai muun syyn viedä lapsi päiväkotiin. On huolestuttavaa, että Suomen valtamedioihin kuuluva Helsingin Sanomat ei ole korostanut tätä kehystä ollenkaan.

Lain sisällön kehyksessä viitattiin usein henkilöstön kelpoisuusvaatimuksiin ja toivottiin lisää lastentarhanopettajia päiväkoteihin. Toisin kuitenkin kävi,

sillä niin työryhmän raportti (OKM 2014a) kuin hallituksen esitys (HE 2014) uudesta varhaiskasvatuslaista säilyttäisivät lastentarhanopettajien määrän ennallaan. Opetusministeri Krista Kiuru perusteli tätä Helsingin Sanomien uutisessa (13.1.2015) rahallisista syistä, sillä budjetissa tai kehyksessä ei ole saatu rahaa muuttaa henkilöstön mitoituksia. Voidaankin kysyä, kuinka uusi laki toteutuessaan hallituksen esityksen mukaisesti lisääsi lasten mahdollisuuksia laadukkaaseen varhaiskasvatukseen? Helsingin Sanomien uutisten sitaateissa esiintynyt kritiikki hallituksen esityksen pelkästä nimen vaihdoksesta päivähoitolaista varhaiskasvatuslaiksi ei ole turhaa, sillä lakiesitys on sisällöllisesti puutteellinen. Esityksessä on paljon tulkinnanvaraisuutta, jota Mahkonen (2012) on arvostellut jo päivähoitolaissa. Mikäli lakiesitys toteutuu tällaisenaan, aiheuttaisi se paljon kysymyksiä varhaiskasvatuksen kentälle. Nähtäväksi jää, millaisia kommentteja hallituksen esitys on kerännyt lausuntokierroksella keväällä 2015. Tavoitteena on, että kevään 2015 eduskuntavaalien jälkeinen uusi hallitus jatkaa varhaiskasvatuslain valmistelua. Tutkimukseni aiheen ajankohtaisuus on aiheuttanut sekä haasteita että mahdollisuuksia. On ollut mielenkiintoista perehtyä näin ajankohtaiseen aiheeseen, mutta tutkimustietoa ja kirjallisuutta on ollut niukasti saatavilla.

Goffamanin (1974) kehysanalyysin neljäs vaihe sisältää pohdinnan, miksi ja miten havaitut tulkintakehykset ovat aineiston tilanteessa sekä kulttuurisessa kontekstissa mahdollisia tai uskottavia? Poliitiikan kehys on suomalaisen kulttuurin kontekstissa ilmeinen, sillä uutta lakia säädetään eduskunnassa. Aineiston kannalta politiikalla on vahva rooli, koska useat uutiset keskittyvät konkreettisesti kuvaamaan, mitä eduskunta ja hallitus ovat tehneet uuden lain eteen. Lain sisällön kehys puolestaan viittaa suomalaisen päivähoitolain muutostarpeeseen, joka on ilmeinen, kuten sosiaali- ja terveystieteiden raportti vuodelta 2009 osoittaa. Negatiivisuuden kehys ilmenee jo uutiskriteereiden tasolla, mutta aineiston ja kulttuurisen kontekstin valossa tätä kehystä selittävät kaikki piirteet, joissa on negatiivinen ilmaus. Ajallisuuden kehystä voidaan selittää lain valmistelun kiireellä sekä sillä, että nykyinen päivähoitojärjestelmä pohjautuu vuonna 1973 säädettyyn lakiin. Puolestaan lapsen oikeuden kehys on uskot-

tava, koska Suomi on allekirjoittanut YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen ja uuden lain tavoitteena on turvata lapsen oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen. Löydetyt kehykset ovat Helsingin Sanomien uutisoinnissa hyvinkin mahdollisia ja uskottavia tässä suomalaisen yhteiskunnan kontekstissa.

Tutkimukseni luotettavuutta tulee arvioida osana Helsingin Sanomien uutisointia, sillä kuka tahansa voisi samaa hakusanaa käyttäen poimia aineistoni uutiset ja toteuttaa tutkimuksen kehysanalyysin metodia käyttäen. Horsti (2005) on kuitenkin todennut, että kehysanalyysiin liittyy aina tiettyä tulkinnanvaraisuutta. Aineiston analyysia tehdessäni pyrin näkemään uutiset irrallaan kontekstista ja omasta tietämyksestäni, jotta pystyin löytämään mahdollisimman luotettavat kehykset. Poliitiikan, lain sisällön, negatiivisuuden, ajallisuuden ja lapsen oikeuden kehykset ovat toisistaan riittävän irrallisia, vaikka niihin pystyy linkittämään samoja lainauksia aineistostani. Luotettavuutta lisää useat sitaatit uutisista, jotka esittelin edellisessä kappaleessa jokaisen kehyksen yhteydessä. Horsti (2005) on todennut, että mitä toistuvampi ja hallitsevampi löydetty kehys on, sitä pienempi on tulkinnanvaraisuuden riski. Kehysten esiintymisen luotettavuuden todistin liitteessä 2, sillä jokainen kehys esiintyi uutisoinnissa useasti. Toinen tutkija voisi löytää aineistosta erilaisia kehyksiä tai nimetä ne eri tavoin, mutta nämä viisi kehystä kuvaavat hyvin juuri tämän teeman uutisointia. Tutkimukseni ei ole yleistettävissä muiden medioiden uutisointiin, sillä tämä on eräänlainen tapaustutkimus Helsingin Sanomien uutisoinnista. Valintana Helsingin Sanomat on luonnollinen, sillä Jyrkiäinen (2012) on todennut, että lehti on valtakunnallisen sanomalehden roolissa Suomessa ja sillä on levikkiyivoima muihin mediataloihin verrattuna.

Jatkotutkimuskohteena voisi selvittää uuden varhaiskasvatuslain uutisointia eri medioiden kautta tekemällä vertailevaa tutkimusta audiovisuaalisen ja painetun median eroista. Olisi myös mielenkiintoista tutkia uuden varhaiskasvatuslain viestintää osana laajempaa kokonaisuutta esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen kautta.

LÄHTEET

- Agee, J. 2009. Developing Qualitative Research Questions: A Reflective Process. *International Journal of Qualitative Studies in Education (QSE)* 22 (4), 431-447.
- Alasuutari, P. 2011. *Laadullinen tutkimus 2.0. (4. painos)* Tampere: Vastapaino.
- Brüggemann, M. 2014. Between frame setting and frame sending: How journalists contribute to news frames. *Communication Theory* 24 (1), 61-82.
- D'Angelo, P. 2002. News framing as a multiparadigmatic research program: A response to Entman. *Journal of communication* 52 (4), 870-888.
- Finlex 1973. Laki lasten päivähoidosta. 19.1.1973/36.
- Franklin, B. 2008. The future of newspapers. *Journalism Studies* 9 (5), 630-641.
- Goffman, E. 1974. *Frame analysis: an essay on the organization of experience.* Boston: Northeastern University Press.
- Harcup, T. & O'Neill, D. 2001. What is news? Galtung and Ruge revisited. *Journalism studies* 2 (2), 261-280.
- HE 2014. Hallituksen esitys laeiksi lasten päivähoidon muuttamisesta. HE 341/2014. Hallituksen esitys. Helsinki.
- Henning, C. & Gunn, A. 2004. *Päivälehti - Helsingin sanomat.* Helsinki: Helsingin sanomat.
- Hetemäki, I., Rontu, K., Mäki, J. & Mahkonen, S. 2011. *Lapsen oikeuksien sopimuksen käsikirja.* Helsinki: Edita.
- Horsti, K. 2005. *Vierauden rajat: monikulttuurisuus ja turvapaikanhakijat journalismissa.* Tampere: Tampere University Press.
- Jyrkiäinen, J. 2012. Sanomalehdistö. Teoksessa K. Nordenstreng & O. A. Wiio (toim.) *Suomen mediamaisema.* Tampere: Vastapaino, 67-100.
- Kantola, A. 1996. Tri Otsoni ja Mr Kasvihuone: Mediapaniikkeja modernin kauhun rajoilta. Teoksessa H. Luostarinen, U. Kivikuru & M. Ukkola (toim.) *Sopulisiilppuri: mediakritiikin näkökulmia.* Lahti: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus, 157-176.
- Kantola, A., Moring, I. & Väliaverronen, E. 1998. *Media-analyysi: tekstistä tulkitaan.* Helsinki: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

- Karila, K. 2008. A Finnish viewpoint on professionalism in early childhood education. *European Early Childhood Education Research Journal* 16 (2), 210-223.
- Karvonen, E. 2000. Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen. *Tiedotustutkimus* 2/2000, 78-84.
- Keskinarkaus, S. 2013. Uutiset ja tiedon sirkulaatio verkostoyhteiskunnassa. Helsinki: Pro gradu -tutkielma: Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta, viestinnän oppiaine.
- Kipphan, H. 2001. *Handbook of Print Media: Technologies and Production Methods*. Springer Science & Business Media.
- Kiviniemi, K. 2010. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus, 70-85.
- Koivisto, H. 2008. Perinteiset uutiskriteerit pysyvät tiukassa : Suomen tietotoinaston ulkomaan uutisten sisällön erittelyä. [Tampere]: Tampereen yliopisto. Pro gradu -työ : Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos, tiedotusoppi.
- Kunelius, R. 2010. *Viestinnän vallassa : johdatusta joukkoviestinnän kysymyksiin*. (5.-8. painos) Helsinki: WSOY.
- Mahkonen, S. 2012. *Päivähoito ja laki*. Helsinki: Edita.
- McKane, A. 2014. *News writing*. (2. painos) Thousand Oaks CA: Sage Publications.
- Mustonen, A. 2001. *Mediapsykologia*. Helsinki: WSOY.
- Niblock, S. 2005. *Practice and theory: What is news?* Teoksessa R. Keeble (toim.) *Print journalism : a critical introduction*. New York: Routledge, 73-82.
- Nordenstreng, K. & Wiio, O. A. 2012a. *Viestintäjärjestelmä*. Teoksessa K. Nordenstreng & O. A. Wiio (toim.) *Suomen mediamaisema*. Helsinki: WSOY, 9-34.
- Nordenstreng, K. & Wiio, O. A. 2012b. *Suomen mediamaisema*. (3. painos) Tampere: Vastapaino.
- OKM 2015. Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 24.2.201. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

- OKM 2014a. Kohti varhaiskasvatustalakeia. Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän raportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:11. Helsinki.
- OKM 2014b. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. Tausta-aineisto varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän tueksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksiä 2014:12. Helsinki.
- OKM 2012. Asettamispäätös. Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän asettaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriö 7.12.2012. Helsinki.
- Onnismaa, E. & Kalliala, M. 2010. Finnish ECEC policy: interpretations, implementations and implications. *Early Years* 30 (3), 267-277.
- Opetushallitus 2014. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet.
- Patrikainen, O. 2014. Lapsi ja lapsuus Lastentarha-lehdessä. Jyväskylä: Pro gradu -tutkielma: Jyväskylän yliopisto, kasvatustieteiden laitos, varhaiskasvatus.
- Patton, M. Q. 2002. *Qualitative research & evaluation methods*. (3. painos) Thousand Oaks (CA): Sage.
- Petäjäniemi, T. & Pokki, S. 2010. Selvitys päivähoiton ja varhaiskasvatuksen asemasta valtionhallinnossa. Helsinki.
- Pietilä, J. 2008. Kirjoitus, juttu, tekstielementti : suomalainen sanomalehtijournalismi juttutyyppeien kehityksen valossa printtimedian vuosina 1771-2000. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Puhakka, S. & Ridell, S. 1996. Poliittikkaa ja poliittikkaa uutisessa: hallitus, oppositio ja Helsingin Sanomat. Teoksessa H. Luostarinen, U. Kivikuru & M. Ukkola (toim.) *Sopulisilppuri: mediakritiikin näkökulmia*. Lahti: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus, 177-198.
- Puroila, A. 2002. Kohtaamisia päiväkotiarjessa: kehysanalyttinen näkökulma varhaiskasvatustyöhön. Oulu: Oulun yliopisto.
- Schudson, M. 2003. *The sociology of news*. New York: Norton.
- Schudson, M. 1995. *The power of news*. Cambridge Mass.: Harvard University Press.
- Stakes 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Oppaita 56. Helsinki.

- STM 2009. Varhaiskasvatuksen uudistamisen linjauksia. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön selvityksiä 2009:28. Helsinki.
- Tarr, C. 2007. Early Childhood Education and Care: Learning from Finland. *New Zealand Annual Review of Education* 16, 141-150.
- Taskutieto 2010. Päivähoidon lakiopas 2010. Kuopio: UNIPress.
- Tuomi, J. & Sarajarvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. (5. painos) Helsinki: Tammi.
- Välimäki, A. & Rauhala, P. 2000. Lasten päivähoidon taipuminen yhteiskunnallisiin muutoksiin Suomessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 65 (5), 387-405.
- Väliverronen, E. 1995. Metsä sairastaa. Ympäristöuhkan määrittely sanomalehdessä. *Tiedotustutkimus* 18 (4), 6-23.
- Väliverronen, E. 2009. Journalismi kriisissä? Teoksessa E. Väliverronen (toim.) *Journalismi murroksessa*. Helsinki: Gaudeamus, 13-31.
- Virkkunen, J. 2013. *Päivälehdän mies*. Helsinki: WSOY.

Helsingin Sanomien uutiset

- HS (24.1.2015); Krista Kiuru pienentäisi opetusryhmiä lain voimalla.
- HS (14.1.2015); Eduskunta pui tuntikausia päivähoitolain päivitystä.
- HS (14.1.2015); Tästä on kyse.
- HS (13.1.2015); Oppositio ryöpytti päivähoitolain uudistusta.
- HS (13.1.2015); Päivähoitolaki yli 40-vuotias.
- HS (12.1.2015); Oppositio torjui Kiurun työryhmän – eduskunta saa riittävän varhaiskasvatustilain.
- HS (11.1.2015); Oppositio torjui Kiurun työryhmän – eduskunta saa riittävän varhaiskasvatustilain.
- HS (9.1.2015); Subjektiiivisesta päivähoitosta on yhä riitaa hallituksessa.
- HS (19.2.2014); Uusi laki rajaisi päiväkotiryhmien kokoa.
- HS (18.12.2014); Laki rajaamaan päiväkotiryhmiin kokoa.
- HS (11.12.2014): Takarajasta voi lipsua.
- HS (7.12.2014); Lapsiasiavaltuutettu moittii hallitusta.
- HS (5.12.2014); Hallitus ei pysynyt aikataulussa.
- HS (4.12.2014); Lakiesitysten jättämisen takaraja umpeutuu – hallitus ei pysynyt eduskunnan aikataulussa.
- HS (29.8.2014); Sarkomaa: Varhaiskasvatus Opetushallitukselle ja päivähoitolaki uusiksi.
- HS (22.8.2014); Kiuru: Ryhmäkokoja pienentävät rahat takaisin budjettiin.
- HS (14.8.2014); Järjestöt huolissaan erityislasten asemasta.
- HS (14.8.2014); Tästä on kyse.
- HS (16.6.2014); Yksityinen päiväkotivoi irtisanoa lapsen.
- HS (10.4.2014); Hallituksella vielä paljon töitä.
- HS (21.3.2014); Työryhmä pitäisi päiväkotien henkilöstömäärät ennallaan.
- HS (18.3.2014); Päivähoitouudistus vesittymässä pahoin.
- HS (13.1.2014); Varhaiskasvatuksen laatu on turvattava.
- HS (30.8.2013); Opettajat kiittävät hallitusta oppivelvollisuuden pidentämisestä.
- HS (9.5.2013); HS-analyysi: Kaikkien työaika ei sovi päiväkotien rytmiiin.
- HS (21.4.2013); MLL: Työnantajien tarjottava vanhemmille päivätöitä.
- HS (9.4.2013); Lastenhoitajat rajoittaisivat päivähoito-oikeutta.
- HS (21.3.2013); Matti Apunen ei peräänny: Lomattomat lapset vakava yhteiskunnallinen ongelma.
- HS (6.3.2013); Lähihoitajat vaativat pienempiä ryhmiä päiväkotiin.
- HS (5.3.2013); Lähihoitajat vaativat päiväkotiryhmille maksimikokoja lakiin.

LIITTEET

Liite 1.

Utiskriteereiden esiintyminen												
	Toistuvuus	Voimakkuus	Yksiselitteisyys	Merkittävyys	Odotettavuus	Yllätyksellisyys	Jatkuvuus	Negatiivisuus	Henkilö eliittii	Valtio eliittii	Henkilöitävyys	Päivän valikoima
Helsingin Sanomien uutiset vuodelta 2015												
24.1.		x		x		x		x				
14.1.	x	x		x	x		x	x				
14.1.*	x		x	x			x					
13.1.	x	x		x	x	x	x	x				
13.1.*	x		x	x			x	x				
12.1.	x		x			x	x	x				
11.1.	x	x		x		x	x	x				
9.1.	x	x		x		x	x	x				
Helsingin Sanomien uutiset vuodelta 2014												
19.12	x	x		x	x	x	x	x				
18.12.	x	x		x	x	x	x	x				
11.12.*		x	x			x	x	x				
7.12.			x			x		x			x	
5.12.	x	x	x	x		x	x	x				
4.12.		x	x	x		x		x				
29.8.			x			x			x		x	
22.8.				x		x		x	x		x	
14.8.		x	x	x		x		x				
14.8.*	x	x	x	x			x	x				
16.6.			x	x		x		x				
10.4.		x		x			x	x				

Utiskriteereiden esiintyminen												
	Toistuvuus	Voimakkuus	Yksiselitteisyys	Merkittävyys	Odotettavuus	Yllätyksellisyys	Jatkuvuus	Negatiivisuus	Henkilö eliittä	Valtio eliittä	Henkilöitävyys	Päivän valikoima
21.3.	x	x	x	x		x	x	x				
18.3.		x		x		x		x				
13.1.		x		x		x		x				
Helsingin Sanomien uutiset vuodelta 2013												
30.8.		x	x	x		x	x					
9.5.	x	x		x		x		x				
21.4.						x		x				
9.4.	x		x	x		x	x					
21.3.						x		x				
6.3.	x		x				x	x				
5.3.			x			x		x				
Yht.	15	18	16	22	4	24	17	26	2	0	3	0
	Tapahtuman esiintymiseen liittyvät kriteerit		Itse tapahtumaan liittyvät kriteerit								Uutisen käsittelyyn liittyvät kriteerit	
Yht.	33		111								3	
Suht. %**	55%		46%								10%	

* Uutisen faktalaatikko

** Suhteellinen prosentti

Liite 2.

Kehysten esiintyminen					
	Politiikan kehys	Lain sisällön kehys	Negatiivisuu- den kehys	Ajallinen kehys	Lapsen oikeuden kehys
Helsingin Sanomien uutiset vuodelta 2015					
24.1.	x		x		
14.1.	x	x	x	x	
14.1.*		x		x	
13.1.	x	x	x	x	
13.1.*	x	x	x	x	
12.1.	x	x	x		
11.1.	x	x	x	x	
9.1.	x	x	x		x
Helsingin Sanomien uutiset vuodelta 2014					
19.12	x	x	x	x	x
18.12.	x	x	x	x	x
11.12.*	x		x	x	x
7.12.	x		x		
5.12.	x		x	x	
4.12.	x		x	x	
29.8.	x	x			
22.8.	x		x	x	
14.8.	x	x	x		
14.8.*	x	x	x	x	
16.6.		x	x		x
10.4.	x		x		
21.3.	x	x	x	x	x
18.3.	x	x	x	x	
13.1.	x	x	x	x	x

Kehysten esiintyminen					
	Politiikan kehys	Lain sisällön kehys	Negatiivisuu- den kehys	Ajallinen kehys	Lapsen oikeuden kehys
Helsingin Sanomien uutiset vuodelta 2013					
30.8.	x				x
9.5.	x	x	x	x	
21.4.	x	x	x	x	x
9.4.		x			x
21.3.			x		x
6.3.		x	x		x
5.3.		x	x		x
Yht.	23	21	26	17	12

* Uutisen faktalaatikko